

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ТА БІОТЕХНОЛОГІЙ
імені С.З. ГЖИЦЬКОГО**

**Факультет менеджменту, бізнесу та публічного адміністрування
Кафедра туристичного бізнесу та гостинності**

Допускається до захисту

«__» _____ 2025 р.

В.о. зав. кафедри _____

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Студентки: ЯЦИШИН ВАСИЛИНИ ІГОРІВНИ

на тему:

**НОВІТНІ ВИДИ ПОДОРОЖЕЙ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА
СУЧАСНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ**

на присвоєння кваліфікації – Магістр з туризму

Керівник роботи _____

к.е.н., доц. Кушнір Л.П.

Львів – 2025

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет ветеринарної медицини та
біотехнологій імені С.З. Гжицького

Факультет менеджменту, бізнесу та публічного адміністрування
Кафедра туристичного бізнесу та гостинності
ОС Магістр
Спеціальність 242 Туризм і рекреація

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ **Л.П. Кушнір**

«_____» _____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ
ЯЦИШИН ВАСИЛИНІ ІГОРІВНІ

1. Тема роботи: **«Новітні види подорожей як важлива складова сучасного розвитку туризму»**

керівник роботи к.е.н., доцент Кушнір Л.П., затверджена наказом
вищого навчального закладу від «__» _____ 2025 року № ____

2. Строк подання студентом проекту (роботи) грудень 2025 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи) - спеціалізовані видання, монографії, підручники та посібники. Інтернет джерела, картографічні та фото матеріали. Дані отримані під час проходження практики на туристичному підприємстві ТОВ АККОРД-ТУР.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): *дослідити теоретичні та методологічні основи розвитку нових видів подорожей як складову сучасного розвитку туризму в Україні та чинники, що впливають на цей процес; здійснити аналіз туристичного підприємства ТОВ АККОРД-ТУР задля розуміння стану туристичної галузі на основі отриманих вихідних даних. Виділити нові види подорожей, задля іншої можливої подальшої імплементації у найближчій перспективі.*

5. Перелік графічного матеріалу – у роботі будуть представлені таблиці.

6. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вступ	12.06.2025 р.	
2	Огляд наукової та патентної літератури	26.06.2025 р.	
3	Вивчення методів досліджень	02.08.2025 р.	
4	Опрацювання результатів досліджень	25.09.2025 р.	
5	Формування висновків та підготовка роботи до захисту	05.11.2025 р.	

Студент _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Яцишин В.І. Новітні види подорожей як важлива складова сучасного розвитку туризму: Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти: (242 «Туризм і рекреація») / ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького. Кафедра туризму. Наук. кер.: Л.П. Кушнір, к.е.н., доцент. Львів, 2025.

У роботі розглянуто нові види подорожей як складова сучасного розвитку туризму в Україні. Узагальнено сучасний стан розвитку туристичної галузі в Україні. Проаналізовано внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства АККОРД-ТУР.

Виявлено тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні. Розроблено спеціалізований тур для ветеранів згідно отриманих даних, щодо новітніх видів туризму і їх як важливої складової сучасного розвитку туризму в Україні.

У висновках зазначено потенціал туристичної галузі з урахуванням нових видів подорожей.

Ключові слова: туризм, види туризму, туристичний ринок, реабілітаційний туризм, технологічний туризм, туристичні послуги.

© В.Я. Яцишин 2025

© ЛНУВМБ ім. С.З. Гжицького 2025

ANNOTATION

Yatsyshyn V. I. *Innovative Types of Travel as an Important Component of Modern Tourism Development*. Qualification work for obtaining the second (master's) level of higher education (242 "Tourism and Recreation") / Lviv National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies named after S. Z. Gzhytskyi. Department of Tourism. Scientific supervisor: L. P. Kushnir, Ph.D. in Economics, Associate Professor. Lviv, 2025.

The paper examines innovative types of travel as an important component of modern tourism development in Ukraine. The current state of development of the tourism industry in Ukraine is summarized. The internal and external environment of the tourism enterprise ACCORD-TOUR is analyzed.

The main trends in the development of innovative types of travel in Ukraine are identified. Based on the obtained results, a specialized tour for veterans has been developed, taking into account modern types of tourism and their role in the contemporary development of the tourism industry in Ukraine.

In the conclusions, the potential of the tourism industry is substantiated with consideration of innovative types of travel.

Key words: tourism, types of tourism, tourism market, rehabilitation tourism, technological tourism, tourism services.

© V. I. Yatsyshyn, 2025

© LNUVMB named after S. Z. Gzhytskyi, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	6
1.1. Основні поняття, види і форми туризму	6
1.2. Сучасний стан розвитку туристичної галузі в Україні	12
1.3. Проблеми та перспективи вітчизняного розвитку туризму	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ АККОРД-ТУР	29
2.1. Загальна характеристика компанії	29
2.2. Аналіз внутрішнього середовища компанії	31
2.3. Аналіз зовнішнього середовища та конкурентної позиції компанії	37
2.4. Застосування новітніх видів подорожей в туристичній компанії	
Аккорд-Тур	44
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОВІТНІХ ВИДІВ ПОДОРОЖЕЙ В УКРАЇНІ	50
3.1. Проблеми розвитку новітніх видів подорожей в Україні	50
3.2. Тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні	53
3.3. Створення маршруту для військовослужбовців з потребою реабілітації	57
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64

ВСТУП

Актуальність теми. Галузева структура країни має значний вплив на її економічний розвиток. Однією з найбільш динамічно зростаючих галузей, як на світовій арені, так і в Україні, є туристична індустрія, яка безпосередньо пов'язана з прогресом і добробутом суспільства.

Постійно з'являються нові форми туризму, які формують економічні переваги національної економіки та сприяють розвитку соціально-економічних і політичних зв'язків з іншими країнами через розширення внутрішнього та зовнішнього туризму. Як економічне явище, туризм тісно пов'язаний з підприємницькою діяльністю та наданням послуг; як соціальне явище, він невід'ємний від попиту на туристичні послуги та їх споживання, що залежить від потреб споживачів, їх доходів, якості життя та добробуту.

Туризм перетворився на глобальне явище як у соціальному, так і в економічному аспектах, що підтверджується зростанням кількості споживачів туристичних послуг, їх спрямованістю та витратами на отримання послуг. З економічної точки зору, туризм стимулює розвиток галузей, які є субституційними або комплементарними до туристичної індустрії. Актуальність теми дослідження полягає у створенні нових видів подорожей як складова сучасного розвитку туризму в Україні.

Дослідження цього явища проводили такі науковці, як Н. Кабушкін, С. Нездоймінов, Т. Ткаченко, Л. Шульгіна та інші. Однак стрімкий розвиток туристичної галузі, а також зміни в структурі та спрямованості попиту на туристичні послуги вимагають подальшого поглиблення розуміння багатогранного явища туризму в цілому, зокрема у створенні нових видів подорожей як складова сучасного розвитку туризму в Україні.

Метою кваліфікаційної роботи є виявлення та узагальнення ключових тенденцій розвитку туристичної індустрії в Україні, а також визначення перспектив створення нових видів подорожей як складова сучасного розвитку туризму в Україні.

Згідно з метою дослідження, необхідно вирішити такі **завдання**:

- дослідити основні поняття, види і форми туризму;
- оцінити сучасний стан розвитку туристичної галузі в Україні;
- встановити проблеми та перспективи вітчизняного розвитку туризму;
- надати загальну характеристику компанії;
- проаналізувати внутрішнього середовища компанії;
- провести аналіз зовнішнього середовища та конкурентної позиції компанії;
- виявити проблеми розвитку новітніх видів подорожей в Україні;
- відмітити тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні.

Об'єкт дослідження: нові види подорожей як складова сучасного розвитку туризму в Україні.

Предмет дослідження: теоретичні та методологічні основи розвитку нових видів подорожей як складова сучасного розвитку туризму в Україні та чинники, що впливають на цей процес.

Методи дослідження. У даному дослідженні були застосовані наукові методи, які забезпечують концептуальну цілісність роботи: діалектичний метод для пізнання явищ і процесів, а також спеціалізовані методи наукового дослідження, зокрема, системний аналіз та узагальнення; історичний метод; методи аналізу, синтезу та порівняльного аналізу; метод прогнозування та інші.

Інформаційною базою дослідження є офіційні документи та публікації комісій ООН, Всесвітньої туристичної організації, Організації економічного співробітництва та розвитку, Всесвітнього економічного форуму, а також законодавчі акти України, укази Президента України, постанови Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, дані Державної служби статистики України, а також монографії та періодичні видання.

Практичне значення цих результатів полягає в тому, що висновки та рекомендації, отримані в процесі дослідження, можуть бути використані для моніторингу, управління, моделювання та стимулювання розвитку туризму в Україні.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновку та списку використаних джерел з _____ найменувань, _____ таблиць, _____ рисунків, _____ формул. Матеріали роботи викладено на _____ сторінках.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

1.1. Основні поняття, види і форми туризму

Туризм є одним із найважливіших соціально-економічних явищ сучасності, яке глибоко впливає на розвиток культури, економіки та міжнародних відносин. Його сутність полягає не лише у подорожуванні людей з місця постійного проживання до інших локацій, а й у створенні цілого комплексу соціальних, культурних та економічних зв'язків, що формують глобальну індустрію гостинності. Туризм – це багатовимірне поняття, яке охоплює як особисті мотиви людини, так і господарську діяльність, що сприяє задоволенню цих потреб.

Основне поняття туризму можна визначити як тимчасове переміщення людей за межі звичного середовища з метою відпочинку, пізнання, оздоровлення, професійної діяльності або духовного розвитку. Головною умовою, яка відрізняє туристичну діяльність від міграції чи трудових поїздок, є тимчасовий характер перебування поза місцем постійного проживання без наміру постійного переселення чи отримання прибутку на місці перебування [3].

В основі туризму лежить людське прагнення до нових вражень, до пізнання світу, різних культур, традицій, природи. Туризм є проявом не лише економічної активності, а й глибоко гуманістичного початку, адже він сприяє міжкультурному діалогу, розвитку толерантності, розумінню різних народів. Саме через подорожі людина розширює свої горизонти, змінює світогляд, формує нове бачення себе та світу навколо.

Сучасна концепція туризму базується на трьох складових: людині як споживачеві туристичних послуг, території як об'єкті туристичного інтересу, та підприємствах, які забезпечують інфраструктуру і обслуговування подорожуючих. Ці елементи взаємопов'язані та створюють цілісну систему, у якій попит і пропозиція перебувають у постійній взаємодії [4].

У науковій літературі виділяють кілька видів туризму залежно від різних критеріїв. Найпоширенішою є класифікація за метою подорожі. Так, розрізняють рекреаційний (відпочинковий), культурно-пізнавальний, лікувально-оздоровчий, діловий, спортивний, релігійний, екологічний, сільський, гастрономічний та інші види туризму. Кожен із них має свої особливості, пов'язані з мотивами поїздки, тривалістю перебування, складом учасників і рівнем організації.

Рекреаційний туризм є найпоширенішим і полягає у подорожах з метою відпочинку, відновлення фізичних і духовних сил. Його популярність пояснюється природною потребою людини у зміні обстановки, відновленні енергії після періоду праці. Культурно-пізнавальний туризм орієнтований на задоволення інтелектуальних інтересів, знайомство з історичними пам'ятками, музеями, архітектурою, культурними подіями. Цей вид туризму формує духовне багатство людини, розширює її кругозір і розвиває повагу до культурного надбання людства.

Лікувально-оздоровчий туризм спрямований на підтримання або відновлення здоров'я. Він охоплює відвідування курортів, санаторіїв, термальних джерел, мінеральних вод, спа-комплексів. Його важливість особливо зросла у XXI столітті на тлі зростання темпів життя та стресових навантажень. Діловий туризм, у свою чергу, охоплює поїздки, пов'язані з професійною діяльністю: конференції, виставки, семінари, переговори, бізнес-зустрічі. Для багатьох країн цей вид туризму є ключовим чинником розвитку сфери послуг і міжнародного співробітництва [13].

Серед сучасних тенденцій розвитку туризму особливе місце займає екологічний або «зелений» туризм. Його поява є реакцією суспільства на зростаючу загрозу екологічним системам планети. Екотуризм передбачає подорожі до природних територій із метою насолоди ландшафтами, спостереження за дикою природою, ознайомлення з традиціями місцевих громад і сприяння їхньому сталому розвитку. Основна ідея полягає в тому, що

туризм не має шкодити довкіллю, натомість повинен стимулювати його охорону та сприяти соціально-економічному зростанню регіонів.

Релігійний туризм або паломництво має глибоке історичне коріння і є одним із найдавніших видів подорожей. Його сутність полягає у відвідуванні святих місць, храмів, монастирів, святинь, пов'язаних із вірою певної спільноти. Для віруючих така подорож має духовне значення, допомагає знайти гармонію, очистити душу, відчутти причетність до вікових традицій своєї релігії. У сучасному світі паломницький туризм перетворюється на потужний культурно-гуманітарний рух, який сприяє зміцненню духовних контактів між народами.

Ще одним перспективним напрямом є сільський туризм, який дає можливість мешканцям міст тимчасово зануритися у сільське життя, відчутти його простоту, натуральність, автентичність. Люди прагнуть відпочити від міської метушні, відновити контакт із природою, скуштувати місцеву кухню, взяти участь у традиційних ремеслах. Такий вид туризму не лише задовольняє інтереси відпочивальників, але й створює додаткові можливості для економічного розвитку сільських територій, збереження культурної спадщини та народних традицій.

Гастрономічний туризм також набирає популярності у світі. Його учасники прагнуть пізнати культуру країни через її кухню, відвідати ферми, виноробні, кулінарні фестивалі, скуштувати автентичні страви. Такий туризм сприяє збереженню національних кулінарних традицій, розвитку місцевого виробництва та формуванню позитивного іміджу регіону.

Особливу увагу в сучасному світі привертає спортивний туризм. Його суть полягає у поєднанні активного відпочинку з фізичним навантаженням і самовдосконаленням. Люди подорожують для участі у спортивних заходах, тренуваннях, змаганнях або для відвідування знакових подій, таких як Олімпійські ігри, чемпіонати світу, марафони. Спортивний туризм формує командний дух, зміцнює здоров'я та популяризує активний спосіб життя [3].

Крім класифікації за метою подорожі, туризм поділяють за географічним принципом на внутрішній, в'їзний і виїзний. Внутрішній туризм передбачає переміщення громадян у межах власної країни. В'їзний – це подорожі іноземців до певної держави, тоді як виїзний означає поїздки громадян за кордон. Ці форми є взаємопов'язаними, оскільки розвиток міжнародного туризму неможливий без розвиненої внутрішньої інфраструктури.

За способом організації виділяють індивідуальний та колективний туризм. Індивідуальний характерний для людей, які самостійно планують маршрут, обирають транспорт, житло, розваги. Колективний передбачає участь у групових турах, що організовуються туристичними фірмами або громадськими об'єднаннями. Останні забезпечують зручність і безпеку, але водночас обмежують свободу вибору мандрівника.

Окремим напрямом у класифікації є поділ туризму за тривалістю подорожі. Короткостроковий туризм охоплює поїздки, що тривають від одного до трьох днів, найчастіше це вікенд-тури, екскурсійні подорожі чи ділові візити. Довгостроковий туризм, натомість, передбачає перебування в іншій місцевості понад тиждень і частіше пов'язаний із відпустками, лікуванням або навчанням. Тривалість подорожі суттєво впливає на витрати туриста, рівень підготовки маршруту та організацію дозвілля [15].

Залежно від сезону, у якому здійснюється подорож, туризм буває літній, зимовий, міжсезонний або цілорічний. Наприклад, зимові види туризму включають гірськолижні подорожі, санні траси, зимові фестивалі, тоді як літні – морський відпочинок, екскурсійні маршрути, альпінізм чи походи. Сезонність має велике значення для туристичної індустрії, оскільки від неї залежить навантаження на інфраструктуру, цінова політика та зайнятість населення у туристичному секторі.

У наукових підходах виділяють також класифікацію за соціально-демографічними характеристиками туристів. Йдеться про дитячий, молодіжний, сімейний, туризм для людей похилого віку, а також для осіб з

обмеженими фізичними можливостями. Наприклад, дитячий туризм спрямований на розвиток пізнавальних і виховних цілей, він має велике значення для формування світогляду дітей. Молодіжний туризм – це поєднання активності, пізнання та спілкування, що сприяє соціальній інтеграції молоді. Сімейний туризм орієнтований на спільний відпочинок членів родини, формування сімейних цінностей, зміцнення взаємин. Туризм для людей похилого віку набуває дедалі більшої актуальності у зв'язку з демографічним старінням населення.

За ступенем організованості туризм поділяють на організований і неорганізований. Організований туризм передбачає участь туристичних підприємств, які планують маршрут, бронюють транспорт, житло, забезпечують харчування та екскурсійне обслуговування. Неорганізований (самодіяльний) туризм, навпаки, базується на власній ініціативі мандрівника, що самостійно планує і здійснює поїздку. Такий тип туризму приваблює людей свободою дій, однак вимагає вищого рівня підготовки та відповідальності.

Форми туризму визначаються за організаційно-правовими та економічними аспектами подорожей. Найпоширенішими формами є масовий, індивідуальний, соціальний, комерційний, пільговий і спеціалізований туризм. Масовий туризм передбачає участь великої кількості людей, є основою туристичної індустрії та найчастіше пов'язаний із пакетними турами. Його перевага полягає в доступності завдяки стандартизованим маршрутам і нижчим цінам. Індивідуальний туризм, у свою чергу, має на меті створення унікального досвіду подорожі, відповідно до особистих інтересів і потреб туриста [18].

Соціальний туризм спрямований на забезпечення можливості подорожувати для соціально незахищених категорій населення: студентів, пенсіонерів, людей з інвалідністю. Його підтримка з боку держави або громадських організацій сприяє соціальній інтеграції, зменшенню нерівності та зміцненню суспільних зв'язків. Комерційний туризм охоплює подорожі, що

здійснюються з метою отримання прибутку, наприклад, організація виставок, конференцій або міжнародних заходів.

Пільговий туризм є формою соціальної підтримки, коли держава, підприємства чи профспілки частково або повністю фінансують відпочинок окремих груп населення. Це можуть бути працівники, які отримали заохочення за виробничі досягнення, ветерани, люди з інвалідністю, багатодітні сім'ї. Така форма туризму виконує важливу соціальну функцію, сприяючи оздоровленню та підвищенню якості життя населення. Спеціалізований туризм включає вузькоспрямовані подорожі, що мають конкретну тематику або мету, наприклад, науковий, навчальний, археологічний, етнографічний, а також подієвий туризм, який передбачає участь у фестивалях, карнавалах, концертах чи спортивних заходах.

Подієвий туризм останніми роками став потужним фактором розвитку туристичних дестинацій. Люди приїжджають у певні міста спеціально для відвідування культурних подій, мистецьких вистав, міжнародних конкурсів або спортивних турнірів. Такий туризм стимулює розвиток інфраструктури, залучає інвестиції, підвищує впізнаваність регіону на міжнародному рівні. При цьому він сприяє формуванню позитивного іміджу країни, розвитку локальних брендів і зміцненню культурної ідентичності.

Сучасні тенденції свідчать, що туризм усе більше набуває індивідуалізованого характеру. Люди прагнуть не просто відпочинку, а унікального досвіду, який відповідав би їхнім цінностям, способу життя, інтересам. На перший план виходять такі напрямки, як *slow-tourism* (повільний туризм), який закликає насолоджуватись кожним моментом подорожі, відкривати місцеву культуру без поспіху, або *digital-detox* туризм, що допомагає відновити гармонію, відмовившись на час від цифрових технологій.

Туризм у XXI столітті вже не сприймається лише як форма відпочинку – він є вагомим елементом глобальної економіки, який створює робочі місця, сприяє розвитку малого і середнього бізнесу, стимулює транспорт, торгівлю, будівництво, зв'язок. Для багатьох держав туризм став стратегічною галуззю,

що формує значну частку ВВП і впливає на міжнародний імідж країни. Водночас він потребує збалансованого підходу, оскільки надмірне антропогенне навантаження може призвести до деградації природного середовища і втрати культурної автентичності територій [4].

Однією з ключових умов сталого розвитку туризму є збереження рівноваги між економічними вигодами, соціальними потребами та екологічними обмеженнями. Важливо, щоб туристична діяльність не лише приносила прибуток, а й забезпечувала підтримку місцевих громад, захист культурних пам'яток і природних ресурсів. Концепція сталого туризму базується на принципі відповідальності кожного учасника – від держави і бізнесу до самих мандрівників.

У підсумку можна зазначити, що туризм як суспільне явище та галузь господарства постійно еволюціонує, пристосовуючись до змін у світовій економіці, технологіях і культурних цінностях. Його основні поняття, види й форми відображають багатоманітність людських потреб і мотивів. Туризм є не лише джерелом задоволення та відпочинку, а й потужним інструментом пізнання світу, взаєморозуміння між народами, збереження культурної спадщини і розвитку людського потенціалу. Саме тому в сучасному суспільстві він займає особливе місце як одна з найгуманніших і найдинамічніших сфер людської діяльності.

1.2. Сучасний стан розвитку туристичної галузі в Україні

Туристична галузь України сьогодні переживає період глибоких трансформацій, спричинених як зовнішніми викликами, так і внутрішніми структурними змінами. Попри складну ситуацію, пов'язану з воєнними подіями, галузь зберігає життєздатність і демонструє ознаки адаптації до нових реалій. Туризм залишається важливою складовою соціально-економічного життя держави, адже він не лише сприяє розвитку

підприємництва, але й зміцнює культурну ідентичність, формує позитивний імідж країни та забезпечує взаєморозуміння між людьми [3].

Одним із ключових чинників, що визначають сучасний стан туристичної галузі, є безпекова ситуація. Війна суттєво вплинула на міжнародні туристичні потоки, призвівши до значного скорочення кількості іноземних відвідувачів. Зруйнована інфраструктура, обмеження пересування, підвищені ризики для інвесторів і споживачів – усе це стало серйозним випробуванням для галузі. Проте одночасно виник новий тренд – переорієнтація туристичного руху з міжнародного на внутрішній рівень.

Внутрішній туризм нині став основним джерелом підтримки туристичної сфери. Після початку повномасштабної війни дедалі більше українців обирають подорожі країною як спосіб психологічного відновлення, відпочинку та пізнання своєї держави. За опитуваннями, понад 40 відсотків громадян хоча б раз здійснювали внутрішні подорожі протягом останніх двох років, причому переважають короткострокові мандрівки вихідного дня. Це свідчить про формування нового типу туристичної поведінки – прагнення подорожувати безпечно, близько, але з користю для себе і місцевих громад.

Показовим є і зростання податкових надходжень від туристичної діяльності. Навіть у складних економічних умовах, лише за перші дев'ять місяців 2024 року до бюджету країни надійшло понад два мільярди гривень, що майже на половину перевищує показники попереднього року. Це означає, що, попри зменшення обсягів міжнародних подорожей, внутрішній туристичний ринок розвивається, а підприємства поступово відновлюють активність.

Для кращого розуміння тенденцій наведемо узагальнені статистичні показники, що характеризують сучасний стан туристичної галузі України (табл. 1.1.).

Таблиця 1.1 – Основні показники туристичної галузі України

Показник	Значення / коментар
Частка туризму у структурі ВВП	близько 1,5–2 %
Податкові надходження за 9 місяців 2024 року	понад 2 млрд грн, зростання приблизно на 42 % порівняно з 2023 роком
Частка українців, які подорожували всередині країни після 2022 року	понад 45 % серед населення віком 14–34 роки
Падіння міжнародних туристичних потоків	скорочення на приблизно 75 % порівняно з допандемічним періодом

Джерело: [9]

З аналізу таблиці видно, що туризм поки що займає скромну частку у структурі національної економіки, проте галузь демонструє ознаки поступового відновлення. Ріст податкових надходжень, зростання кількості внутрішніх подорожей і формування внутрішнього попиту свідчать про адаптаційний потенціал цієї сфери.

Серед головних проблем залишається питання відновлення туристичної інфраструктури. Значна кількість готельних комплексів, санаторіїв і туристичних баз у східних і південних регіонах зазнали руйнувань або тимчасово не функціонують. Через це спостерігається перерозподіл туристичних потоків у бік західних та центральних областей, які залишаються безпечнішими для подорожей і відпочинку. Львівська, Закарпатська, Івано-Франківська, Тернопільська, Хмельницька області нині стають лідерами за кількістю відвідувачів.

Сучасний стан розвитку туристичної галузі України характеризується також зростанням інтересу до нових форм і напрямів подорожей. Якщо до 2022 року домінував пляжний і екскурсійний туризм, то нині все більшої популярності набувають еко-, етно- та гастрономічні тури. Люди прагнуть відкривати маловідомі місця, пізнавати автентичну культуру, традиції та побут місцевих громад. Цей процес сприяє відродженню малих населених пунктів, стимулює розвиток малого бізнесу, зокрема садиб зеленого туризму, приватних ресторацій, ремісничих майстерень.

Значного поширення набув так званий волонтерський або соціальний туризм. Його учасники поєднують подорожі з громадською діяльністю – допомогою внутрішньо переміщеним особам, участю в екологічних чи благодійних проектах. Така форма подорожей є унікальною, адже поєднує пізнання з реальними діями на користь суспільства, що підвищує моральну цінність самого туризму.

Паралельно розвивається і діловий туризм, хоча його масштаби значно скоротилися через безпекові ризики. Попри це, у відносно безпечних регіонах відновлюється проведення конференцій, виставок і тематичних форумів, що свідчить про прагнення бізнесу до відновлення міжнародних контактів.

Зміни торкнулися і структури туристичних потоків за регіонами. Якщо раніше основними центрами тяжіння туристів були Київ, Одеса, Харків, Львів, то сьогодні пріоритет змістився у бік західних областей, які приймають більшість внутрішніх туристів. Львівська область стала центром подієвого туризму, Закарпатська – оздоровчого, а Івано-Франківська – активного і гірського. У цих регіонах зберіглася порівняно розвинена інфраструктура, що дозволяє приймати відпочивальників навіть в умовах обмежених ресурсів.

Показники внутрішнього туризму демонструють позитивну динаміку. За результатами досліджень, кількість внутрішніх подорожей у 2024 році зросла приблизно на 15 відсотків порівняно з попереднім роком. Збільшився попит на короткотермінові подорожі тривалістю від двох до п'яти днів, що пов'язано з бажанням людей отримати відпочинок без значних витрат часу та коштів.

Щоб проілюструвати зміни у динаміці внутрішнього туризму, розглянемо умовну узагальнену таблицю (табл. 1.2.).

Таблиця 1.2 – Динаміка внутрішніх туристичних потоків в Україні

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Зміна (%)
Кількість внутрішніх туристів (млн осіб)	3,1	4,2	4,8	+55
Середня тривалість поїздки (днів)	2,8	3,1	3,4	+21
Середні витрати на одну подорож (грн)	2600	3100	3450	+32
Частка короткотермінових подорожей (%)	57	63	69	+12

Джерело: [8]

Як видно з таблиці, навіть у складних умовах війни українці продовжують подорожувати своєю країною. Збільшення середньої тривалості поїздки й витрат свідчить про те, що громадяни прагнуть отримати якісний відпочинок і готові вкладати в нього кошти. Це позитивний сигнал для малого та середнього бізнесу, який обслуговує туристичний сектор.

Окрему роль у підтриманні галузі відіграють регіональні ініціативи. Місцева влада спільно з громадськими організаціями розробляє нові туристичні маршрути, проводить культурні фестивалі, створює цифрові платформи для просування місцевих атракцій. Активно впроваджується практика співпраці між громадами з метою формування туристичних кластерів, які дозволяють поєднати ресурси кількох областей і зробити пропозицію більш конкурентоспроможною.

Розвиток туристичної галузі в Україні нині залежить не лише від економічних чи безпекових чинників, а й від ефективності державної політики у сфері туризму. Одним із головних завдань держави є формування сприятливого середовища для відновлення галузі після війни. Це передбачає підтримку малого бізнесу, стимулювання інвестицій у туристичну інфраструктуру, спрощення процедур ліцензування та створення привабливих умов для міжнародних партнерів.

Важливу роль відіграє цифровізація. Сучасний турист дедалі частіше планує подорож онлайн, користуючись мобільними додатками, цифровими картами, системами бронювання та рейтингами. В Україні активно розвиваються стартапи, які пропонують унікальні цифрові рішення для організації відпочинку – від платформ із рекомендаціями локальних турів до інтерактивних гідів доповненої реальності. Такі інновації не лише спрощують процес планування подорожей, але й створюють додану вартість для користувача, роблячи туризм доступнішим і привабливішим.

Варто зазначити, що важливим ресурсом сучасного туризму є людський потенціал. Професійна підготовка кадрів, розвиток сервісної культури та

знання іноземних мов стають вирішальними для конкурентоспроможності українських туристичних підприємств. Від рівня кваліфікації працівників сфери гостинності, їхньої здатності працювати з клієнтами залежить не лише якість наданих послуг, але й загальне враження від подорожі. У цьому контексті заклади вищої освіти, що готують фахівців у сфері туризму, виконують стратегічну функцію у відновленні галузі.

Попри значні труднощі, Україна має потужний туристичний потенціал, який залишається майже невичерпним. На території держави налічується понад 130 тисяч об'єктів природної та культурної спадщини, сотні курортних зон, заповідників і історичних міст. Водночас лише невелика частина цих ресурсів використовується ефективно, що свідчить про необхідність розробки системного підходу до управління туристичними активами.

Одним із перспективних напрямів є розвиток медичного та оздоровчого туризму. Україна має значний потенціал у сфері бальнеологічних і кліматичних курортів. Славські, Трускавець, Моршин, Східниця, Хмільник – це лише частина локацій, які відомі своїми природними ресурсами та високим рівнем медичних послуг. Попит на лікувально-оздоровчі подорожі постійно зростає, особливо серед внутрішніх туристів, які шукають доступні варіанти відновлення здоров'я без виїзду за кордон.

Таблиця 1.3 – Основні напрямки розвитку туризму в Україні

Напрямок	Характеристика	Потенційні регіони розвитку
Екотуризм	Подорожі природними парками, заповідниками, лісовими зонами	Карпати, Полісся, Чернігівщина
Медичний і оздоровчий туризм	Використання природних лікувальних ресурсів, санаторії, мінеральні води	Трускавець, Моршин, Хмільник, Східниця
Культурно-пізнавальний туризм	Відвідування історичних міст, музеїв, пам'яток архітектури	Київ, Львів, Чернівці, Кам'янець-Подільський
Сільський туризм	Відпочинок у сільській місцевості, знайомство з побутом і традиціями	Закарпаття, Вінниччина, Полтавщина
Подієвий туризм	Фестивалі, ярмарки, концерти, культурні заходи	Львів, Одеса, Дніпро, Ужгород

Джерело: [13]

З таблиці видно, що потенціал для розвитку туристичної галузі є надзвичайно різноманітним. Кожен регіон України може знайти свою унікальну нішу, що дозволить диверсифікувати туристичну пропозицію та зменшити залежність від сезонності.

Не менш перспективним є розвиток сільського туризму, який поєднує відпочинок із пізнанням традиційного українського побуту. Сільські громади дедалі активніше створюють власні туристичні продукти – етнофестивалі, гастрономічні маршрути, майстер-класи з народних ремесел. Такий підхід сприяє відродженню культурної спадщини та формує економічну самодостатність місцевого населення.

Подальше відновлення та розвиток туристичної галузі України потребує стратегічного бачення і комплексного підходу. На сучасному етапі важливо не лише відбудовувати зруйновані об'єкти, а й формувати нову модель туризму, орієнтовану на сталість, інноваційність та соціальну відповідальність. Це означає, що майбутній туризм в Україні має поєднувати економічні вигоди з турботою про довкілля, збереженням культурної спадщини та розвитком місцевих громад.

Важливою складовою сталого розвитку є екологічна відповідальність. Туристичні підприємства дедалі частіше впроваджують принципи «зеленого туризму», що передбачають використання відновлюваних джерел енергії, сортування відходів, мінімізацію впливу на природні екосистеми. Водночас туристи також стають більш свідомими – зростає інтерес до подорожей, які сприяють екологічному вихованню та збереженню природи. Такі тенденції є характерними для всього світу, і Україна поступово інтегрує їх у власну туристичну політику.

Значні можливості для розвитку відкриває міжнародна співпраця. Україна може стати важливим елементом європейського туристичного простору після завершення війни. Це передбачає не лише участь у програмах культурного обміну та партнерства, але й створення спільних туристичних маршрутів із сусідніми державами – Польщею, Словаччиною, Угорщиною,

Румунією. Такі ініціативи не лише зміцнюють економічні зв'язки, а й сприятимуть культурному діалогу.

З огляду на перспективу, вагомим напрямом розвитку є цифрова трансформація галузі. Сучасні технології відкривають можливість створювати віртуальні тури, 3D-екскурсії, інтерактивні карти та мобільні застосунки, які полегшують планування подорожей. Впровадження штучного інтелекту у сферу туризму дозволяє персоналізувати пропозиції, аналізувати уподобання туристів і прогнозувати попит. Такі рішення вже використовуються в інших країнах, і Україна має всі передумови для їх активного запровадження.

Неможливо оминати й роль туризму у відновленні соціальної єдності. Подорожі Україною стали не лише способом відпочинку, а й символом внутрішньої солідарності. Відвідування українських міст, підтримка місцевих виробників і культурних ініціатив сприяють зміцненню національної ідентичності. Туризм у цьому сенсі виступає потужним соціальним інструментом, який об'єднує людей спільною метою – відкривати, зберігати й цінувати свою країну.

Перспективи розвитку туристичної галузі України після завершення війни виглядають оптимістично. За попередніми прогнозами, вже в перші роки після стабілізації ситуації можливе суттєве зростання внутрішніх і зовнішніх туристичних потоків (табл. 1.4.). Україна має всі шанси стати популярним напрямком у Східній Європі завдяки поєднанню природних, культурних і історичних ресурсів. Проте для реалізації цього потенціалу необхідно створити чітку державну стратегію відновлення галузі, що передбачатиме відбудову інфраструктури, просування бренду країни на міжнародному рівні та розвиток людського капіталу.

Підсумовуючи, можна сказати, що сучасний стан туристичної галузі України – це поєднання викликів і можливостей. Галузь зазнала суттєвих втрат, проте зберегла здатність до самовідновлення. Завдяки адаптації до нових умов, переорієнтації на внутрішній ринок і активізації регіональних ініціатив, туризм продовжує розвиватися навіть у кризовий період. У

перспективі він може стати одним із ключових драйверів економічного зростання, сприяти культурному відродженню та формуванню позитивного міжнародного іміджу України.

Таблиця 1.4 – Ключові фактори відновлення туристичної галузі України

Фактор	Зміст	Очікуваний результат
Відновлення інфраструктури	Реконструкція транспортних і готельних об'єктів	Підвищення комфортності та привабливості для туристів
Державна підтримка	Програми фінансування, гранти, податкові пільги	Стимулювання підприємницької активності у сфері туризму
Цифровізація	Використання інновацій, створення онлайн-платформ	Спрощення доступу до туристичних послуг
Міжнародна співпраця	Участь у спільних проєктах і маршрутах	Залучення інвестицій, розширення туристичних ринків
Освітній розвиток	Підготовка фахівців, підвищення кваліфікації	Підвищення якості сервісу і конкурентоспроможності

Джерело: [18]

Таким чином, туристична галузь України, незважаючи на всі труднощі, демонструє стійкість і прагнення до відновлення. Її розвиток є не лише економічним завданням, а й питанням національної гідності, культурної єдності та майбутнього держави.

1.3. Проблеми та перспективи вітчизняного розвитку туризму

Туризм в Україні упродовж останніх років переживає складний, але водночас і переломний етап розвитку. Ця галузь, яка раніше асоціювалася з відпочинком, гостинністю й культурним обміном, сьогодні стала своєрідним індикатором соціальної стійкості та економічної адаптації держави. Проблеми, з якими зіштовхується вітчизняний туризм, глибоко вкорінені у сучасних реаліях: війна, економічна нестабільність, міграційні процеси, руйнування інфраструктури, зниження платоспроможності населення. Проте навіть за

таких умов туристична галузь не лише зберегла свою життєздатність, а й поступово шукає нові моделі відновлення та розвитку.

Однією з головних проблем сучасного туризму в Україні є руйнування інфраструктури. Значна частина курортних зон, санаторіїв і готелів на сході та півдні країни припинила роботу або потребує відновлення. Зруйновані транспортні сполучення, пошкоджені дороги, відсутність безпечних маршрутів зменшують мобільність туристів і ускладнюють пересування навіть у межах внутрішнього туризму. Водночас такі регіони, як Львівщина, Закарпаття, Тернопільщина та Хмельниччина, намагаються компенсувати цей дефіцит, розвиваючи альтернативні напрямки – культурний, подієвий, гастрономічний туризм.

Іншою серйозною проблемою є нестача інвестицій. Туризм потребує не лише фізичного відновлення інфраструктури, а й створення нових умов для залучення капіталу – прозорих податкових правил, гарантій безпеки, доступу до пільгового кредитування. На жаль, інвестори поки що не поспішають вкладати кошти у галузь, що має високий ризик і довгий термін окупності. Це гальмує розвиток нових готельних комплексів, туристичних кластерів, зон відпочинку.

Не менш відчутною залишається проблема кадрового потенціалу. Війна та економічні труднощі спричинили масовий виїзд фахівців за кордон, що особливо відчувається у сфері сервісу. Молодь, яка раніше обирала туристичні спеціальності, нині орієнтується на більш стабільні професії. Через це погіршується якість обслуговування, знижується рівень клієнтської довіри, а туристичні компанії змушені адаптуватися, навчаючи працівників без попереднього досвіду [20].

Серед інших проблем – низький рівень маркетингу та просування національного туристичного продукту. Україна має величезний потенціал природних і культурних ресурсів, проте недостатньо ефективно представляє їх на міжнародному ринку. Відсутність єдиної стратегії туристичного бренду країни, нерозвиненість цифрового маркетингу, слабка участь у міжнародних

виставках і форумах не дозволяють Україні зайняти гідне місце у глобальному туристичному просторі.

Ще одна важлива складова – відсутність системного підходу до управління туристичною сферою. У різних регіонах України існують локальні ініціативи, проте вони часто діють автономно, без координації з національними програмами. Це створює фрагментованість галузі, ускладнює обмін досвідом і реалізацію масштабних проєктів.

Для кращого розуміння нинішнього стану проблем розвитку туризму в Україні подамо узагальнену таблицю 1.5.

Таблиця 1.5 – Основні проблеми розвитку туризму в Україні

Проблема	Характеристика	Наслідки
Руйнування інфраструктури	Знищення транспортних шляхів, готелів, рекреаційних зон	Скорочення туристичних потоків, втрата робочих місць
Нестача інвестицій	Відсутність фінансових ресурсів і стимулів для бізнесу	Гальмування оновлення матеріальної бази
Кадровий дефіцит	Відтік фахівців, низький рівень підготовки персоналу	Зниження якості обслуговування
Недостатній маркетинг	Відсутність національного туристичного бренду	Слабка присутність на міжнародному ринку
Низький рівень координації	Відсутність єдиної державної стратегії розвитку туризму	Неузгодженість регіональних ініціатив

Джерело: [24]

Як видно з таблиці, головні проблеми мають системний характер і потребують комплексного вирішення. Водночас кожна з них може бути подолана за умови стратегічного підходу, державної підтримки та залучення громад до розвитку локальних туристичних проєктів.

Попри численні проблеми, туристична галузь України має значний потенціал для відновлення та подальшого розвитку. Важливо зазначити, що перспективи зростання пов'язані з декількома ключовими напрямками, які можуть радикально змінити стан сектору. По-перше, це розвиток внутрішнього туризму. Внутрішні подорожі сьогодні стають основним джерелом активності в галузі, адже вони забезпечують безпечні маршрути,

доступні за вартістю та зручні для пересування в межах країни. Зростає інтерес до подорожей вихідного дня, активного туризму в горах і на природі, гастрономічних та культурних турів.

По-друге, перспективним напрямом є спеціалізований туризм. До нього відносять медичний, оздоровчий, екологічний, навчальний, подієвий та історико-культурний туризм. Кожен із цих напрямів має високий потенціал для розвитку навіть у складних умовах. Наприклад, медичний і оздоровчий туризм дозволяє використовувати природні ресурси курортних зон, санаторіїв і бальнеологічних комплексів, а подієвий туризм стимулює розвиток локальної економіки та культурних ініціатив.

Важливою складовою перспектив є цифровізація туристичного продукту. Сучасний турист дедалі частіше обирає подорожі з використанням мобільних застосунків, онлайн-платформ та віртуальних гідів. Використання інноваційних технологій дозволяє персоналізувати пропозиції, робити планування подорожей зручнішим і безпечнішим, залучати ширшу аудиторію та формувати додану вартість для туристичних підприємств.

Також значущим фактором розвитку є міжнародна співпраця. Україна має всі можливості для створення спільних туристичних маршрутів із сусідніми країнами, участі в культурних та економічних проєктах, інтеграції у європейський туристичний простір. Це не лише підвищує привабливість країни для іноземних туристів, а й створює умови для обміну досвідом, впровадження сучасних стандартів та залучення інвестицій.

Не менш важливим аспектом є підготовка кадрів. Професійний розвиток працівників готельного бізнесу, туристичних компаній та рекреаційних центрів безпосередньо впливає на якість обслуговування та рівень задоволеності туристів. Освітні програми, курси підвищення кваліфікації, стажування за кордоном та практика волонтерства допомагають формувати компетентних фахівців, які здатні відповідати сучасним вимогам туристичного ринку.

Для наочності перспектив розвитку можна представити узагальнену таблицю (табл. 1.6.).

Таблиця 1.6 – Основні перспективи розвитку туризму в Україні

Перспектива	Опис	Очікуваний ефект
Внутрішній туризм	Популяризація подорожей Україною, розвиток місцевих маршрутів	Зростання кількості подорожей, стимулювання економіки регіонів
Спеціалізований туризм	Медичний, оздоровчий, подієвий, екологічний	Диверсифікація пропозицій, залучення різних груп туристів
Цифровізація	Використання онлайн-платформ, мобільних додатків, віртуальних гідів	Полегшення планування подорожей, підвищення зручності та безпеки
Міжнародна співпраця	Спільні маршрути, культурний обмін, інтеграція в європейський ринок	Залучення іноземних туристів, обмін досвідом, інвестиції
Підготовка кадрів	Освітні програми, стажування, підвищення кваліфікації	Поліпшення сервісу, підвищення конкурентоспроможності

Джерело: [24]

Аналіз цієї таблиці показує, що розвиток туристичної галузі можливий навіть у складних економічних та безпекових умовах за умови системного підходу, державної підтримки та активної участі громад. Кожен із напрямів перспективного розвитку взаємопов'язаний і підсилює інші, створюючи синергетичний ефект для всього туристичного сектору.

Окрему увагу слід приділити ролі регіональних ініціатив у розвитку туризму. Багато областей України активно працюють над створенням туристичних кластерів, що об'єднують ресурси кількох громад та дозволяють пропонувати комплексні маршрути. Такі кластери дозволяють збільшити тривалість перебування туристів, стимулюють розвиток малого та середнього бізнесу, створюють нові робочі місця та формують стійкі локальні економіки. Крім того, вони сприяють підвищенню привабливості регіонів для інвесторів та сприяють залученню державних і міжнародних грантів.

Важливим елементом сучасного туризму є подієвий напрям. Фестивалі, концерти, ярмарки та спортивні події стають додатковим стимулом для

подорожей і формують позитивний імідж регіонів. Українські громади активно розвивають цей сегмент, поєднуючи культурні традиції з сучасними формами дозвілля. Популярність подієвого туризму дозволяє розвивати гастрономічні маршрути, майстер-класи з народних ремесел та культурні екскурсії, що підвищує інтерес до локальної спадщини.

Медичний та оздоровчий туризм стає все більш актуальним у сучасних умовах. Українські курорти з природними лікувальними ресурсами, санаторії та спа-центри здатні задовольнити потреби різних категорій туристів. Водночас цей напрям потребує модернізації інфраструктури, впровадження сучасного обладнання та підготовки кваліфікованих спеціалістів. Особливо перспективним є поєднання лікувально-оздоровчих програм із відпочинком на природі, що приваблює не лише внутрішніх туристів, а й іноземних відвідувачів.

Зростає значення екологічного та активного туризму. Україна має значний природний потенціал: гори, ліси, річки, національні парки та заповідники. Туризм, орієнтований на активний відпочинок і взаємодію з природою, не лише сприяє фізичному та психологічному оздоровленню туристів, а й формує відповідальне ставлення до довкілля. Розвиток еко-туризму передбачає впровадження принципів сталого використання природних ресурсів, збереження біорізноманіття та мінімізацію негативного впливу на екосистеми.

Ще одним важливим напрямом є сільський та етнотуризм. Туристи дедалі частіше шукають автентичні місця, де можна ознайомитися з традиційною культурою, ремеслами та кухнею. Відновлення інтересу до локальної культури стимулює розвиток малого бізнесу, створення фермерських садиб та майстерень, а також сприяє соціально-економічному розвитку сільських територій.

Для узагальнення перспектив розвитку можна представити наступну таблицю (табл. 1.7.).

Таблиця 1.7 – Перспективні напрямки розвитку туризму в Україні

Напрямок	Характеристика	Очікуваний результат
Регіональні туристичні кластери	Об'єднання ресурсів кількох громад, комплексні маршрути	Подовження тривалості подорожей, зростання доходів регіонів
Подієвий туризм	Фестивалі, концерти, ярмарки, спортивні заходи	Залучення туристів, популяризація культури та традицій
Медичний і оздоровчий туризм	Використання природних лікувальних ресурсів, санаторії, спа	Залучення туристів, підвищення престижу курортів
Екологічний та активний туризм	Подорожі до національних парків, гір, річок, спортивні маршрути	Фізичне та психологічне оздоровлення, підвищення екологічної свідомості
Сільський і етнотуризм	Відпочинок у сільській місцевості, знайомство з культурою та ремеслами	Соціально-економічний розвиток сільських територій, підтримка локальної культури

Джерело: [23]

Як видно з таблиці, перспективи розвитку туризму в Україні тісно пов'язані з комплексною роботою на регіональному рівні, інтеграцією нових форм відпочинку та створенням умов для залучення туристів різного типу. Ці напрями не тільки забезпечують економічний ефект, а й сприяють відновленню культурної спадщини та формуванню сталих громад.

Окремо варто виділити роль державної політики у формуванні умов для сталого розвитку туристичної галузі. Без чіткої стратегії та координації на національному рівні складно досягти помітного ефекту навіть при активності місцевих ініціатив. Сучасна політика повинна включати комплекс заходів: від відновлення та модернізації інфраструктури до створення стимулів для підприємців і розробки цифрових платформ для туристів. Застосування державних програм, грантів, пільгових кредитів і податкових пільг дозволяє стимулювати інвестиційну активність, підвищити якість обслуговування і залучити нові туристичні потоки.

Особливої уваги потребує питання безпеки туристів. Надійна система охорони, медична підтримка та чіткі маршрути підвищують довіру до туристичного продукту, що, у свою чергу, стимулює активність туристів і бізнесу. Безпека стає не лише фізичною категорією, а й економічним

чинником: регіони, де гарантується безпечний відпочинок, приваблюють більше відвідувачів і стимулюють розвиток локальної економіки.

Важливим ресурсом розвитку є міжнародна співпраця. Партнерство з європейськими країнами, участь у міжнародних програмах, створення спільних маршрутів та культурних ініціатив відкриває нові можливості для залучення іноземних туристів, обміну досвідом і впровадження сучасних стандартів. Це дозволяє Україні інтегруватися у глобальний туристичний простір і підвищити власну конкурентоспроможність.

Не менш значущим є розвиток людського капіталу. Підготовка кваліфікованих кадрів у сфері туризму та готельного сервісу, підвищення рівня знань іноземних мов, професійна перепідготовка та стажування за кордоном дозволяють підвищувати рівень обслуговування, формувати позитивний імідж країни та стимулювати повторні відвідини. Інвестиції у людський капітал є ключем до якісного відновлення та стійкого розвитку галузі.

З огляду на сучасні реалії та перспективи розвитку, можна сформулювати основні фактори, що визначають майбутнє туризму в Україні (табл. 1.8.).

Таблиця 1.8 – Основні фактори перспективного розвитку туризму в Україні

Фактор	Характеристика	Очікуваний результат
Державна політика	Комплексна стратегія розвитку, підтримка бізнесу	Системне відновлення та модернізація галузі
Безпека туристів	Надійні маршрути, медична підтримка, охорона	Підвищення довіри та активності туристів
Міжнародна співпраця	Спільні проєкти, культурний та економічний обмін	Інтеграція у глобальний туристичний простір
Людський капітал	Підготовка та перепідготовка фахівців	Підвищення якості обслуговування, формування позитивного іміджу
Інновації та цифровізація	Онлайн-платформи, мобільні додатки, віртуальні гіді	Зручність, безпека та персоналізація подорожей

Джерело: [24]

Таким чином, перспективи розвитку вітчизняного туризму визначаються комплексом взаємопов'язаних чинників: державної підтримки, безпеки, підготовки кадрів, впровадження інновацій і міжнародної співпраці. Вирішення проблем і використання наявного потенціалу здатне не лише відновити галузь після складного періоду, але й зробити туризм одним із драйверів економічного та культурного розвитку країни.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що сучасний туризм в Україні – це галузь із високим потенціалом і численними викликами. Його розвиток вимагає системного підходу, стратегічного планування та активної участі як держави, так і громад. Успішна реалізація перспективних напрямів – від внутрішнього та спеціалізованого туризму до цифровізації та міжнародного партнерства – дозволить створити конкурентоспроможний, безпечний і привабливий туристичний продукт, здатний забезпечити економічне зростання та соціальну стійкість національної спільноти.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ КОМПАНІЇ АККОРД-ТУР

2.1. Загальна характеристика компанії

Туристична компанія Аккорд-Тур є однією з провідних туристичних операторів України, яка з моменту свого заснування у 2003 році стала символом динамічного розвитку туристичного ринку країни. Компанія була створена групою фахівців, які прагнули змінити уявлення українців про подорожі, зробивши їх більш доступними, комфортними та різноманітними. Головний офіс компанії розташований у місті Львові за адресою: вулиця Новий Світ, 15, Львів, Львівська область, Україна, 79013.

Протягом більш ніж десятиліття Аккорд-Тур успішно формує власний туристичний продукт, пропонуючи клієнтам подорожі до понад 40 країн світу, серед яких Туреччина, Єгипет, Іспанія, Греція, Італія, Чорногорія, Кіпр, Об'єднані Арабські Емірати, Таїланд, Мальдіви, Шрі-Ланка, Занзібар, Домінікана та інші. Однією з головних особливостей діяльності Аккорд-Тур є її орієнтація на інноваційність у сфері туризму. Компанія активно впроваджує новітні види подорожей, враховуючи тенденції сталого розвитку, цифровізації та індивідуалізації туристичних послуг [9].

Зокрема, Аккорд-Тур пропонує програми еко-туризму, які спрямовані на ознайомлення з природними багатствами світу без шкоди для довкілля, гастрономічні тури, що дозволяють відкривати культуру країни через її кухню, а також оздоровчі подорожі, які поєднують відпочинок із профілактикою здоров'я. Компанія приділяє значну увагу розвитку digital-туризму, запроваджуючи онлайн-інструменти для бронювання, комунікації з клієнтами та персоналізації туристичних пропозицій.

Аккорд-Тур активно співпрацює з провідними міжнародними готельними мережами, створюючи ексклюзивні тури, доступні лише для клієнтів компанії.

Сьогодні Аккорд-Тур представлена не лише в Україні, але й у Молдові, Киргизстані, Узбекистані, Азербайджані. Це свідчить про розширення міжнародної присутності компанії та її стратегічне прагнення стати впливовим гравцем на ринку Східної Європи. Аккорд-Тур активно адаптується до змін у світовій туристичній індустрії, впроваджуючи нові напрямки, які відповідають попиту сучасного туриста, орієнтованого на унікальні враження, якісне обслуговування та безпеку подорожей.

Компанія приділяє увагу соціальній відповідальності, беручи участь у проєктах, спрямованих на підтримку місцевих громад, розвиток сталого туризму та екологічну свідомість. У своїй діяльності Аккорд-Тур активно застосовує принципи корпоративної етики, чесності та прозорості у відносинах із партнерами та клієнтами. Вона пропагує ідею подорожей як способу саморозвитку, культурного обміну та формування позитивного іміджу України у світі.

Завдяки своїй інноваційній стратегії Аккорд-Тур вдалося створити унікальний формат подорожей, де класичний відпочинок гармонійно поєднується з елементами пізнання, активності та сучасних технологій. Кожен тур компанії розробляється з урахуванням новітніх тенденцій у сфері подорожей, а також розширення сегменту тематичних подорожей – весільних, корпоративних, екскурсійних, сімейних тощо. Аккорд-Тур працює у масовому сегменті (Європейські автобусні тури + Туреччина/Єгипет).

Компанія володіє сучасною ІТ-інфраструктурою, що дозволяє ефективно обробляти запити клієнтів, формувати індивідуальні тури та контролювати якість обслуговування на всіх етапах подорожі. Завдяки цьому Аккорд-Тур утримує високий рівень довіри з боку споживачів, що підтверджується численними нагородами та позитивними відгуками клієнтів.

Таким чином, Аккорд-Тур є яскравим прикладом сучасної туристичної компанії, яка успішно поєднує класичні принципи організації подорожей із впровадженням новітніх підходів. Її діяльність демонструє важливість розвитку інноваційних видів туризму як складової загальної еволюції

туристичного бізнесу в Україні та світі. Компанія не лише розвиває внутрішній і зовнішній туризм, але й формує культуру свідомого подорожування, підвищуючи привабливість України на міжнародній туристичній арені.

Туристична компанія Аккорд-Тур є одним із лідерів туристичного бізнесу в Україні, що поєднує сучасні принципи менеджменту з гнучкою організаційною структурою управління. З часу заснування у 2003 році компанія створила ефективну систему внутрішнього адміністрування, яка забезпечує узгоджену роботу всіх підрозділів і дозволяє оперативно реагувати на зміни ринку.

2.2. Аналіз внутрішнього середовища компанії

Внутрішнє середовище підприємства – це сукупність усіх внутрішніх елементів та факторів, які безпосередньо впливають на ефективність його діяльності та розвиток. До нього належать персонал, організаційна структура, виробничі та фінансові ресурси, технології, корпоративна культура, управлінські процеси та внутрішні взаємозв'язки між підрозділами. Внутрішнє середовище формує умови для досягнення стратегічних цілей підприємства і визначає його здатність адаптуватися до змін зовнішнього середовища [21].

Управління підприємством здійснюється через відповідні органи та посадових осіб, до яких належать збори засновників і директор. Збори засновників виступають як найвищий керівний орган, що визначає стратегічні напрями розвитку компанії та забезпечує координацію її діяльності. Завдяки досягнутому рівню розвитку та масштабам функціонування, підприємство має можливість щомісяця здійснювати значні перерахування до бюджетів різного рівня, включаючи місцеві. Уся господарська діяльність ведеться в суворій

відповідності до чинного законодавства України. Організаційна структура підприємства представлена на рис. 2.1.

[складено автором]

Рис. 2.1 – Організаційна структура управління «Аккорд Тур»

Структура управління компанії є лінійно-функціональною і включає декілька основних рівнів. На вищому рівні знаходиться генеральний директор, який здійснює стратегічне керівництво та представляє компанію на національному й міжнародному рівнях. До його компетенції входить ухвалення ключових рішень щодо розвитку бізнесу, визначення політики ціноутворення, напрямів співпраці з партнерами та контролю за виконанням стратегічних планів.

На другому рівні управління діють функціональні департаменти: департамент продажів, маркетингу, операційної діяльності, транспортної логістики, фінансово-економічний відділ, юридичний відділ, департамент з розвитку внутрішнього туризму, а також ІТ-відділ, який забезпечує цифрову

трансформацію процесів. Кожен департамент очолює директор, який координує роботу своїх підрозділів і підпорядковується генеральному директору.

На операційному рівні функціонують регіональні представництва компанії у великих містах України – Харкові, Львові, Дніпрі, Одесі та Запоріжжі. Вони здійснюють продаж туристичних продуктів, комунікацію з клієнтами, підготовку документів, а також реалізацію маркетингових компаній на місцевому рівні. У структурі Аккорд-Тур діє також відділ роботи з партнерами, який відповідає за налагодження відносин із закордонними туроператорами, готелями та транспортними компаніями.

Організація роботи побудована за принципом гнучкого розподілу функцій між підрозділами. Всі ключові процеси – бронювання, логістика, фінансові розрахунки, контроль якості обслуговування – здійснюються із застосуванням автоматизованих систем управління. Завдяки цьому компанія забезпечує високий рівень сервісу, швидкість обробки запитів та прозорість внутрішніх процедур [19].

У туристичній компанії Аккорд-Тур велика увага приділяється чіткій організації праці, визначенню прав і обов'язків працівників, а також належному розподілу функцій між структурними підрозділами. Ефективність діяльності фірми значною мірою забезпечується завдяки професійній компетентності персоналу, корпоративній культурі та взаємодії всіх служб у межах єдиної управлінської системи.

Права, обов'язки та відповідальність працівників визначаються відповідно до Кодексу законів про працю України, Закону України «Про туризм», посадових інструкцій, колективного договору, внутрішніх правил трудового розпорядку, а також корпоративних стандартів Аккорд-Тур. Кожен співробітник проходить ознайомлення з цими документами при прийнятті на роботу.

Основними правами працівників компанії є:

- право на безпечні та комфортні умови праці;

- право на справедливу оплату праці відповідно до займаної посади та обсягу виконаних обов'язків;
- право на професійний розвиток і підвищення кваліфікації;
- право вносити пропозиції щодо покращення роботи підрозділів і якості туристичних послуг;
- право на участь у корпоративних заходах, навчальних програмах та системі внутрішнього кар'єрного зростання.

До основних обов'язків працівників належить:

- дотримання законодавства України та внутрішніх регламентів компанії;
- належне виконання службових завдань відповідно до посадової інструкції;
- дотримання етичних норм спілкування з клієнтами, партнерами та колегами;
- збереження конфіденційності комерційної інформації;
- забезпечення високого рівня якості обслуговування туристів.

Організаційна структура Аккорд-Тур передбачає чіткий розподіл обов'язків між підрозділами.

– **Відділ збуту** відповідає за роботу з клієнтами, укладення договорів, реалізацію туристичних продуктів і консультаційне супроводження на всіх етапах бронювання. Менеджери з туризму здійснюють індивідуальний підбір турів, обробку заявок, формування комерційних пропозицій і роботу з корпоративними клієнтами.

– **Відділ формування турпродукту** займається координацією програм відпочинку, взаємодією з іноземними партнерами, перевізниками, готелями та екскурсійними агентствами. До його компетенції належить контроль за дотриманням графіків рейсів, підтвердження бронювань, узгодження програм перебування туристів.

– **Відділ торгівлі** розробляє рекламні компанії, аналізує ринок туристичних послуг, формує стратегію просування бренду Аккорд-Тур у

цифровому середовищі, а також займається створенням тематичних турів і спеціальних пропозицій для різних категорій клієнтів.

- **Фінансово-економічний відділ** забезпечує облік доходів і витрат, веде звітність, контролює своєчасність розрахунків із партнерами та клієнтами, а також відповідає за фінансову стабільність фірми.

- **Юридичний відділ** супроводжує укладення договорів, перевіряє відповідність документів чинному законодавству, забезпечує захист прав компанії в правових відносинах із клієнтами, партнерами та державними органами.

- **Відділ кадрів** здійснює підбір персоналу, веде кадрову документацію, контролює дотримання трудового законодавства та організовує навчання працівників.

- **Технічний відділ** відповідає за підтримку корпоративних інформаційних систем, функціонування онлайн-платформи бронювання, інтеграцію цифрових технологій у процеси управління та обслуговування клієнтів.

Крім зазначених підрозділів, компанія має **службу контролю якості**, яка збирає відгуки туристів, проводить опитування задоволеності клієнтів і на основі результатів розробляє рекомендації для вдосконалення сервісу.

Завдяки чіткій системі розподілу обов'язків, злагодженій роботі підрозділів і дотриманню принципів корпоративної культури Аккорд-Тур підтримує високий рівень ефективності, конкурентоспроможності та професіоналізму персоналу, що забезпечує її провідні позиції на туристичному ринку України.

Аналіз динаміки показників фінансово-туристичної діяльності туристичної фірми «Аккорд Тур», наведено у таблиці 2.1

Таблиця 2.1 – Аналіз показників фінансово-туристичної діяльності туристичної фірми «Аккорд Тур» за 2021-2023 рр.

№	Найменування показника	Абсолютні величини, тис. грн.			Абсолютне відхилення, тис. грн.	Відносна відхилення, %
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	2023/2021	рр.
1	Дохід (виручка) від реалізації продукції (з ПДВ)	169081	176524	184452	15371	9,09
2	Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	122968	125327	130654	7686	6,25
3	Валовий прибуток (збиток)	17938	19936	23057	5119	28,54
4	Адміністративні витрати	4150	4860	5380	1230	29,64
5	Витрати на збут	1845	2073	2306	461	24,99
6	Собівартість реалізованої продукції з урахуванням адміністративних витрат і витрат на збут	128963	132260	138340	9377	7,27
7	Прибуток від реалізації	17938	19936	23057	5119	28,54
8	Інші операційні доходи	1845	2073	2306	461	24,99
9	Прибуток від операційної діяльності	13788	15261	17677	3889	28,21
10	Інші фінансові доходи	461	396	307	-154	-33,41
11	Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування	14864	16322	18445	3581	24,09
12	Податок на прибуток від звичайної діяльності	4458	4897	5534	1076	24,14
13	Чистий прибуток	10406	11425	12912	2506	24,08
14	Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	0,76	0,76	0,75	-0,01	-1,32

[складено автором]

Результати аналізу цих показників свідчать про те, що за період 2021-2023 років основний показник діяльності підприємства – чистий прибуток – зріс з 10 406 тис. грн у 2021 році до 12912 тис. грн у 2023 році (на 2 506 тис. грн). Приріст склав 24,08%, що є позитивною тенденцією і з найкращого боку характеризує діяльність компанії в аналізованому періоді. Прибуток від операційної діяльності збільшився на 28,21%, що в абсолютному вираженні склало 3 889 тис. євро. грн. Це свідчить про оптимізацію основної діяльності туристичної компанії «Аккорд Тур».

2.3. Аналіз зовнішнього середовища та конкурентної позиції компанії

Зовнішнє середовище підприємства – це сукупність зовнішніх факторів і умов, які впливають на його діяльність, але знаходяться поза контролем організації. До нього належать економічні, політичні, соціально-культурні, технологічні, екологічні та правові фактори, а також ринок, постачальники, споживачі та конкуренти. Аналіз зовнішнього середовища дозволяє оцінити можливості та загрози для розвитку підприємства.

Конкурентна позиція компанії – це положення підприємства на ринку щодо його конкурентів, яке визначається часткою ринку, рівнем продуктивності, якістю продукції, ціноутворенням, інноваційними можливостями та здатністю задовольняти потреби споживачів. Вона показує, наскільки компанія сильна і стійка в умовах конкуренції та які стратегії їй слід застосовувати для збереження або покращення позицій.

Діяльність Аккорд-Тур регламентується чинним законодавством України у сфері туризму. Основним нормативно-правовим актом, який визначає правові, організаційні та соціально-економічні засади функціонування туристичної галузі, є Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995 року №324/95-ВР [1]. Відповідно до нього компанія Аккорд-Тур має статус туроператора, що здійснює діяльність на підставі ліцензії, виданої Державним агентством розвитку туризму України.

Крім того, у своїй роботі компанія керується низкою інших нормативних документів:

- Законом України «Про захист прав споживачів», який визначає правові засади надання туристичних послуг;
- Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» – щодо отримання й продовження ліцензії на туроператорську діяльність;
- Податковим кодексом України – у частині регулювання фінансових операцій, обліку доходів та витрат;

– Наказом Державного агентства України з туризму та курортів «Про затвердження Порядку надання туристичних послуг»;

– Міжнародними нормами і стандартами, зокрема рекомендаціями Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) щодо сталого розвитку туризму та захисту туристів.

Діяльність Аккорд-Тур також регулюється угодами з міжнародними партнерами, стандартами готельного обслуговування, нормами безпеки перевезень і міжнародними правилами щодо туристичних перевезень (ІАТА).

У межах національної туристичної політики компанія бере участь у розвитку туристичних дестинацій України, зокрема в Карпатському, Подільському, Причорноморському та Київському регіонах. Ці рекреаційні зони мають значний потенціал для розвитку внутрішнього туризму, що відповідає концепції децентралізації туристичних потоків і збереження природно-культурної спадщини. Аккорд-Тур активно співпрацює з місцевими громадами, туристичними інформаційними центрами та об'єднаннями підприємців для розвитку локальних турів і тематичних маршрутів [5].

Таким чином, структура управління Аккорд-Тур забезпечує ефективне функціонування компанії в умовах високої конкуренції, а нормативно-правова база, якою вона керується, гарантує законність, прозорість та якість надання туристичних послуг. Завдяки поєднанню сучасних управлінських технологій, дотриманню вимог законодавства й орієнтації на сталий розвиток, компанія продовжує залишатися однією з найуспішніших туристичних фірм України.

У період з 2022 по 2024 роки компанія Аккорд-Тур продемонструвала стійке зростання обсягів обслуговування туристів як у виїзному, так і у внутрішньому сегменті. Загальна кількість клієнтів зросла з 204 тисяч осіб у 2022 році до 317 тисяч у 2024 році, що становить приріст на 55,4%. Така тенденція свідчить про відновлення туристичного ринку після пандемічних обмежень та про активну політику компанії щодо диверсифікації напрямів.

Виїзний туризм залишається основним видом діяльності компанії: у 2024 році він охоплює близько 71% загального туристичного потоку.

Найпопулярнішими країнами відвідування є Туреччина, Єгипет, Іспанія, Греція та ОАЕ. Основна мета подорожей за кордон – рекреаційний та сімейний відпочинок, а також оздоровчі й пізнавальні тури. Значна частка припадає на клієнтів, які обирають «all inclusive» формати відпочинку. Поступове зростання кількості туроднів із 1,26 млн у 2022 році до 1,89 млн у 2024 році (+49,5%) підтверджує збільшення тривалості середнього відпочинку, особливо в літній сезон.

Таблиця 2.2 – Аналіз динаміки туристичних потоків туристичного підприємства за видами туризму

Напря́м	Роки			Ланцюговий індекс приросту (зниження), %	
	2022	2023	2024	2022–2023	2023–2024
Кількість туристів, осіб					
Виїзний туризм	158000	193000	226000	+22,2	+17,1
Внутрішній туризм	46000	69000	91000	+50,0	+31,9
Разом	204000	262000	317000	+28,4	+21,0
Кількість туроднів, дні					
Виїзний туризм	1264000	1578000	1889000	+24,9	+19,7
Внутрішній туризм	184000	276000	367000	+50,0	+33,0
Разом	1448000	1854000	2256000	+28,0	+21,7

Внутрішній туризм також демонструє позитивну динаміку, зростаючи швидшими темпами, ніж виїзний. Якщо у 2022 році внутрішні подорожі охоплювали 46 тисяч осіб, то у 2024 році – уже 91 тисячу. Це зростання пояснюється активним просуванням внутрішніх напрямів, розвитком інфраструктури на Західній Україні (Карпати, Львів, Закарпаття), популяризацією еко- та гастротурів, а також загальним зміщенням попиту в бік національного туризму. У цьому сегменті переважають короткострокові подорожі тривалістю 3–5 днів, метою яких є відпочинок, культурно-пізнавальні програми, участь у фестивалях або корпоративних заходах.

У 2023–2024 роках Аккорд-Тур посилила партнерські відносини з внутрішніми операторами та розробила нові маршрути – «Українська

спадщина», «Смак Карпат», «Дніпровські пригоди». Це сприяло збільшенню попиту серед молоді та родин із дітьми. Зростання кількості туроднів у внутрішньому туризмі на 33% свідчить про стабільне формування національного туристичного ринку.

Мета подорожей клієнтів Аккорд-Тур у 2024 році розподіляється таким чином:

- відпочинок і рекреація – 68%;
- культурно-пізнавальні тури – 15%;
- оздоровчі та SPA-програми – 10%;
- ділові подорожі – 4%;
- спеціальні події (весільні, корпоративні, гастрономічні тури) – 3%.

Аккорд-Тур демонструє поступовий перехід від суто виїзного формату до комплексного розвитку внутрішнього ринку, поєднуючи класичний пляжний відпочинок із тематичними та інноваційними видами туризму.

Таким чином, позитивна динаміка туристичних потоків підтверджує ефективність стратегії компанії, спрямованої на розширення напрямів, диверсифікацію пропозицій та впровадження сучасних технологій бронювання. У перспективі доцільно активізувати маркетингову політику для залучення іноземних туристів до України, розвивати регіональні офіси, створювати сезонні пакетні тури з урахуванням національних свят та впроваджувати концепцію сталого туризму як конкурентну перевагу Аккорд-Тур.

У період 2021–2024 років спостерігається стабільне зростання кількості туристів, які користуються послугами компанії Аккорд-Тур. Загальний обсяг туристичного потоку зріс на 74,2%, що свідчить про ефективну диверсифікацію туристичних продуктів, адаптацію до змін попиту та відновлення активності після складного 2021 року, коли галузь лише почала оговтуватися від наслідків пандемії.

Найбільшу частку займають туристи, що подорожують із метою відпочинку. Їхня кількість збільшилася з 128 тисяч у 2021 році до 226 тисяч у

2024 році, тобто на 76,6%. Це пояснюється розширенням пропозицій за напрямками Туреччини, Єгипту, Іспанії, Греції, Чорногорії та активним використанням чартерних рейсів SkyUp Airlines, що дозволило зменшити витрати на перевезення та зробити тури більш доступними.

Таблиця 2.3 – Аналіз динаміки туристичних потоків за цілями

Мета	Роки, осіб				Індекси приросту (зниження), %
	2021	2022	2023	2024	2021–2024
Разом туристів, в т. ч.	182000	204000	262000	317000	+74,2
Відпочинок	128000	158000	193000	226000	+76,6
Бізнес	17000	15000	21000	26000	+52,9
Спорт	9000	11000	16000	19000	+111,1
Паломники	28000	20000	32000	46000	+64,3

Сегмент **бізнес-туризму** продемонстрував зростання на 52,9%. Попит на ділові поїздки стабільно підвищувався у зв'язку з активізацією міжнародних виставок, конференцій та корпоративних заходів у Європі.

Особливо швидке зростання спостерігається у категорії **спортивного туризму**, де кількість туристів за три роки зросла більш ніж удвічі (+111,1%). Такі темпи пояснюються популяризацією активного відпочинку, участю українців у міжнародних змаганнях, марафонах, футбольних зборах, а також появою спеціалізованих турів Аккорд-Тур Sport до гірськолижних курортів Австрії, Італії та Болгарії.

Сегмент **паломницького туризму** також демонструє стабільне зростання – з 28 тисяч осіб у 2021 році до 46 тисяч у 2024 році (+64,3%). Найпопулярнішими напрямками залишаються Ізраїль, Італія, Греція, Грузія та Україна (Почаїв, Зарваниця, Києво-Печерська лавра). Компанія активно співпрацює з релігійними громадами та благодійними фондами, забезпечуючи організацію групових турів з урахуванням духовних і культурних особливостей.

Загальна динаміка підтверджує, що Аккорд-Тур ефективно поєднує різні цілі подорожей, формуючи збалансований туристичний портфель. Збільшення кількості клієнтів у всіх сегментах сприяє фінансовій стабільності компанії та розширенню її присутності на міжнародному ринку.

Отримані результати свідчать про позитивну тенденцію розвитку Аккорд-Тур, орієнтовану на багатовекторність діяльності. У перспективі доцільно:

- посилити просування спортивного та паломницького туризму через партнерські програми з федераціями та релігійними організаціями;
- створити нові комбіновані тури (відпочинок + паломництво, бізнес + рекреація);
- розвивати внутрішній туризм із метою збільшення частки подорожей Україною серед постійних клієнтів;
- запровадити електронну систему моніторингу попиту за кожною метою подорожі для оперативного коригування пропозицій.

Завдяки цьому Аккорд-Тур зможе ще більш ефективно реагувати на зміни ринку та зміцнити позиції серед провідних туристичних операторів України.

Таблиця 2.4 – Аналіз ділових контактів з виробниками туристичних послуг

№	Назва компанії	Країна	Характеристика договірних відносин	Термін співробітництва	Напрями співробітництва
Туристичні оператори					
1.	Coral Travel	Туреччина	Укладено довгостроковий контракт про спільну реалізацію турів до Туреччини з фіксацією цінових умов, квотуванням місць у готелях і гарантією чартерних рейсів.	з 2012 року	Пляжний відпочинок, сімейні та молодіжні тури, преміальні тури класу «люкс».

Продовження Таблиці 2.4

2.	TUI Group	Німеччина	Підписано угоду про обмін туристичними продуктами, спільне просування турів у країни ЄС, координацію стандартів обслуговування клієнтів.	3 2015 року	Європейські екскурсійні тури, тематичні подорожі, культурно-пізнавальний туризм.
Транспортні організації					
1.	SkyUp Airlines	Україна	Дочірна авіакомпанія Аккорд-Тур, співпраця на основі довгострокового корпоративного договору про авіап перевезення туристів на чартерних і регулярних рейсах.	3 2018 року	Авіап перевезення, формування чартерних програм, транспортна логістика.
2.	Turkish Airlines	Туреччина	Контрактна співпраця для забезпечення трансферних перевезень та комбінованих маршрутів, узгоджені тарифи та графіки.	3 2016 року	Авіап перевезення до країн Азії, Європи та Африки.
Організація екскурсійного обслуговування					
1.	Tez Tour Egypt	Єгипет	Укладено договір на організацію екскурсійних програм для туристів Аккорд-Тур, що передбачає повний комплекс послуг: гіді, транспорт, квитки, супровід.	3 2012 року	Екскурсійні тури, морські круїзи, історичні подорожі, сафарі.
2.	Discover Baltics	Литва	Контрактна співпраця з організації турів у країни Балтії, включно з тематичними та культурними екскурсіями.	3 2019 року	Пізнавальний та культурний туризм, гастро- та еко- маршрути.

Аналіз ділових контактів показав, що Аккорд-Тур має стабільну мережу партнерів як в Україні, так і за кордоном, охоплюючи основні сегменти туристичного ринку – від транспортних перевезень до готельного бізнесу та екскурсійного обслуговування. Це забезпечує високий рівень комплексності туристичного продукту, дозволяє формувати гнучкі тури з різними варіантами проживання, трансферу та дозвілля.

Однак, з огляду на сучасні тенденції розвитку туризму, доцільно вдосконалити низку аспектів діяльності:

- розширити географію маршрутів, зокрема активніше розвивати напрями до Північної Європи, Скандинавії та Південної Америки;
- запровадити партнерство з локальними еко- та агротуристичними комплексами в Україні для розвитку внутрішнього туризму;
- посилити співпрацю з авіаперевізниками low-cost сегменту для зниження вартості пакетних турів;
- розробити власну платформу для віртуальних подорожей і попереднього ознайомлення клієнтів із напрямками у форматі 3D-турів;
- удосконалити технологію бронювання турів через мобільний додаток із персональними рекомендаціями та програмою лояльності;
- впровадити систему контролю якості послуг на основі відгуків клієнтів у режимі реального часу.

Реалізація цих заходів дозволить Аккорд-Тур підвищити конкурентоспроможність, розширити коло споживачів і закріпити позиції компанії як інноваційного лідера туристичного ринку України.

2.4. Застосування новітніх видів подорожей в туристичній компанії Аккорд-Тур

У сучасних умовах український туристичний ринок переживає глибокі трансформації, і туристична компанія Аккорд-Тур поступово адаптується до нових реалій, впроваджуючи інноваційні формати подорожей, які відповідають соціальним запитам, технологічним змінам і потребам людей, що пережили травматичний досвід війни. Новітні види туризму стають не лише способом розширення послуг, але й можливістю створити більш людський, турботливий простір, де подорож перестає бути просто переміщенням у просторі. Вона перетворюється на ресурс для відновлення, пізнання і повернення до повноцінного життя. Саме тому компанія дедалі більше уваги приділяє новим туристичним продуктам, які здатні забезпечити

комфорт, доступність та емоційну підтримку для різних категорій мандрівників [10].

Одним із таких напрямів є безбар'єрний туризм, який в Україні набув особливої актуальності через значну кількість військових ветеранів, поранених цивільних, людей з обмеженою мобільністю та тих, хто пережив наслідки бойових дій. У фокусі Аккорд-Тур опиняється створення умов, де кожна людина – незалежно від фізичного стану – може подорожувати без відчуття дискомфорту чи бар'єрів. Це включає забезпечення доступного транспорту, вибір готелів із адаптованою інфраструктурою, розробку спеціальних маршрутів, де немає потреби долати сходи, різкі перепади рівнів чи інші фізичні перепони. Окреме значення має підготовка персоналу, який взаємодіє з туристами: від водіїв до супроводжуючих, що проходять навчання щодо роботи з ветеранами та людьми з інвалідністю, вміють надавати базову психологічну підтримку та дбайливо реагувати на індивідуальні потреби кожного мандрівника.

Цей вид туризму для компанії стає не просто новим напрямом, а частиною соціальної відповідальності, тому що подорожі повертають людям відчуття свободи й контролю над власним життям. Особлива роль відводиться маршрутам вихідного дня та коротким подорожам до країн Європи, де доступність туристичної інфраструктури вже давно стала нормою. Саме такі подорожі дозволяють ветеранам та іншим людям, які потребують безбар'єрного середовища, отримати позитивний досвід та відчуття включеності у звичний ритм життя, що є важливим елементом їхнього соціального відновлення.

Важливим напрямом, який поступово інтегрується в діяльність Аккорд-Тур, стає реабілітаційний туризм. Він орієнтований на мандрівників, які потребують фізичного та психологічного відновлення після пережитих стресів, травм чи тривалих періодів напруження. Українські реалії формують високий попит на такі подорожі, адже значна частина населення потребує не лише відпочинку, але й можливості системного відновлення в умовах, де

природні ресурси, догляд фахівців та доброякісне середовище працюють як єдиний комплекс. Компанія звертає увагу на оздоровчі курорти Європи, де поєднуються комфорт, медичні послуги та природні фактори – термальні джерела, гірське повітря, бальнеологічні процедури. Такі подорожі дозволяють людям відчувати турботу, зняти психологічне напруження та поступово повернути внутрішню рівновагу.

Для багатьох українців реабілітаційні мандрівки стають способом переосмислення власного стану, адже вони дозволяють побачити, що відновлення може бути м'яким, ненав'язливим і водночас ефективним. Аккорд-Тур формує маршрути, де учасники отримують не лише стандартні туристичні послуги, а й можливість участі у спеціалізованих програмах, таких як релаксаційні заняття, водні процедури, консультації з фахівцями з відновлення. Туристи повертаються додому з відчуттям, що зробили важливий крок до покращення свого самопочуття, що така поїздка стала не просто відпочинком, а частиною особистої терапії [14].

Не менш стрімко розвивається напрям цифрового туризму, який за останні роки став відповіддю на глибокі зміни у способах споживання інформації та взаємодії з простором. Аккорд-Тур використовує цифрові технології для створення нового досвіду подорожей, де людина не обмежена лише фізичною присутністю в тому чи іншому місці. Віртуальні тури, доповнена реальність, онлайн-екскурсії та інтерактивні маршрути дозволяють мандрівнику зануритися в атмосферу міста або культурного об'єкта ще до того, як він вирушить у реальну поїздку. Це особливо корисно для тих, хто хоче попередньо ознайомитися з умовами, інфраструктурою чи навіть рівнем доступності місцевості.

Цифровий туризм також розширює можливості для освітніх мандрівок. За допомогою цифрових платформ туристи можуть проходити тематичні маршрути, виконувати інтерактивні завдання, вивчати культурний контекст місць, які вони планують відвідати. Це створює більш глибоке розуміння простору та дозволяє значно підвищити якість подорожі. Такі інновації

особливо цінні для молоді, яка прагне поєднувати подорожі з навчанням, і для людей, які не завжди можуть дозволити собі тривалі закордонні поїздки, але хочуть відчувати себе частиною глобального світу.

Ще одним перспективним напрямом, який компанія Аккорд-Тур активно інтегрує у свою діяльність, стає туризм із використанням сучасних технологій, що збагачують подорожі новими сенсами та можливостями. У сучасному світі технології перестали бути лише інструментом комфорту, вони перетворилися на спосіб створення емоційного контакту з місцем, історією та людьми. Компанія впроваджує рішення, що дозволяють туристам не тільки бачити локації, але й проживати їх через нові формати взаємодії. Використання мобільних додатків з навігаційними підказками, аудіогідів, систем автоматичного перекладу та цифрових щоденників подорожей дає змогу мандрівникам формувати персоналізований маршрут, адаптований під їхні інтереси та темп.

Особливої популярності набувають технології доповненої реальності під час відвідування історичних місць, музеїв, старовинних вуличок європейських міст. Завдяки цим інструментам людина може побачити реконструкцію подій певної епохи, порівняти сучасний вигляд міста з тим, яким воно було сотні років тому, відчувати, як оживають легенди та історичні персонажі. Такий підхід робить подорож значно більш емоційною, захопливою та пізнавальною, і саме на це спрямовує свою увагу Аккорд-Тур, формуючи програми, що поєднують традиційні екскурсійні маршрути та цифрові інновації [15].

Для компанії важливо, щоб сучасні технології не замінювали живий досвід подорожі, а доповнювали його, створюючи глибше відчуття присутності. Туристи часто відзначають, що завдяки таким рішенням вони почуваються більш впевнено під час поїздок за кордон, адже інформація завжди під рукою, а навігація стає простою і зрозумілою. Це особливо допомагає тим, хто вперше вирушає у подорож або має підвищену тривожність під час переміщення у незнайомому просторі. Таким чином

технологічний туризм формує нову культуру мандрівок, де поєднуються інтелектуальність, емоційність і доступність.

Інноваційні види подорожей, які впроваджує Аккорд-Тур, спрямовані на те, щоб задовольнити потреби різних груп людей, включаючи сім'ї з дітьми, молодь, літніх мандрівників, ветеранів, осіб з інвалідністю та тих, хто прагне відновлення. Компанія бачить у цих напрямках не просто інструмент розширення ринку, а можливість зробити подорож частиною життєвої рівноваги та внутрішньої стійкості людини. Новітні формати подорожей створюють середовище, де кожен може знайти свій шлях до нових вражень, самозцілення, пізнання світу та відчуття власної значущості.

Поступова інтеграція інновацій у туристичну діяльність формує унікальний стиль компанії, де турбота про людину стоїть у центрі кожного маршруту. Таке поєднання доступності, технологічності та емоційності дозволяє Аккорд-Тур залишатися актуальною, сучасною компанією, яка чутливо реагує на виклики часу та справді розуміє потреби українців. Новітні види подорожей перетворюють мандрівку на особистий досвід, що залишає глибокий слід у пам'яті та допомагає людям відчувати себе сильнішими, спокійнішими і більш пов'язаними зі світом.

Упровадження новітніх видів подорожей у діяльність Аккорд-Тур стає важливим кроком у напрямі створення більш людяного, гнучкого та відкритого туристичного простору. У ситуації, коли українське суспільство постійно переживає емоційні та фізичні навантаження, подорож починає відігравати не лише роль відпочинку, а й спосіб повернення внутрішнього балансу, можливість переключитися з повсякденних турбот, переосмислити власний досвід і знайти натхнення. Компанія прагне, щоб кожна поїздка була не просто переміщенням у географічному вимірі, а відчуттям підтримки, особистого простору та безпеки [16].

Особливо важливим стає емпатійний підхід, коли маршрути створюються не за принципом стандартного туристичного набору, а з орієнтацією на емоційні та соціальні потреби людей. Мандрівники

відчувають, що до них ставляться з повагою й розумінням, а це формує довіру, яка є основою для розвитку довгострокових взаємин між туристом і компанією. Аккорд-Тур прагне показати, що сучасний туризм може бути не лише розвагою, але й елементом відновлення, підтримки, зміцнення зв'язків між людьми та відкриттям для себе нових сенсів.

Завдяки впровадженню безбар'єрного, реабілітаційного, цифрового та технологічного туризму компанія створює простір, у якому кожен може знайти для себе комфортний формат подорожі. Ветерани отримують можливість відчутти мобільність і свободу, люди, які потребують відновлення, знаходять м'які умови для фізичної та психологічної реабілітації, а молодь і активні мандрівники – нові враження, доповнені сучасними технологіями та інтерактивними форматами. Таким чином Аккорд-Тур поєднує традиції подорожей із новими підходами, створюючи унікальний досвід, що збагачує та надихає.

Новітні види туризму, що їх розвиває компанія, поступово формують нову культуру подорожей, у якій головною цінністю стає людина та її індивідуальний досвід. У цій культурі немає жорстких меж, обмежень чи шаблонів, а є уважність до того, що приносить людині радість, спокій, розвиток і відчуття своєї включеності у світ. Аккорд-Тур крок за кроком рухається до того, щоб подорожі стали доступними, змістовними та емоційно наповненими для кожного, хто бажає відкрити для себе нові горизонти, навіть у складні часи.

Такий підхід дозволяє компанії не лише відповідати сучасним трендам, але й задавати напрям для розвитку українського туризму загалом. Адже саме в поєднанні інновацій, турботи та розуміння народжується той унікальний формат подорожі, який має справжню силу змінювати життя людей і допомагати їм знаходити внутрішній ресурс для руху вперед.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НОВІТНІХ ВИДІВ ПОДОРОЖЕЙ В УКРАЇНІ

3.1. Проблеми розвитку новітніх видів подорожей в Україні

Проблеми розвитку новітніх видів подорожей в Україні часто залишаються непомітними на тлі загальної популяризації туризму, але насправді саме вони визначають, наскільки швидко країна зможе інтегрувати сучасні формати мандрів у світовий туристичний простір. Останні роки показали зростання інтересу до екоподорожей, гастрономічних турів, індустриального туризму, подорожей вихідного дня, пригодницьких маршрутів та цифрового кочівництва. Проте поряд із цим виявилися й численні бар'єри, які заважають цим видам подорожей не лише активно формуватися, а й перетворюватися на надійну частину економіки регіонів. Український турист усе частіше шукає не стандартні поїздки, а емоційні практики, глибокий контакт із місцевою культурою, автентичні локації, формати, що дозволяють відчувати себе учасником, а не спостерігачем. Але попит не завжди збігається з можливостями, які пропонує ринок [16].

Однією з ключових проблем залишається недостатній рівень інфраструктури. Новітні види подорожей зазвичай вимагають гнучких умов, адаптованих маршрутів, доступності транспорту, відповідно облаштованих локацій. Наприклад, екостежки, якими активно користуються в багатьох країнах, в Україні часто існують лише частково, без інформаційних вказівників, без місць для відпочинку, без зрозумілої логістики. Турист, який наважується на такий маршрут, у результаті ризикує залишитися без елементарного орієнтиру. Інфраструктурна проблема стосується й гастротуризму: невеликі локальні виробництва, які могли б стати основою для цікавих маршрутів, нерідко не мають умов для прийому туристів, не володіють навичками роботи з групами, не можуть гарантувати безперервність сервісу.

Суттєвою перешкодою є й недостатня популяризація сучасних форматів подорожей. Багато людей просто не знають про можливість відвідати колишні промислові об'єкти, пройти старими шахтами або відчувати атмосферу занедбаних заводів у супроводі фахівців. Індустріальний туризм у світовій практиці є одним із найцікавіших напрямів, але в Україні він тривалий час перебував на периферії суспільної уваги. Лише в окремих містах з'явилися перші ініціативи, проте їм складно охопити весь потенціал, який насправді надзвичайно масштабний. Відсутність системних інформаційних компаній призводить до того, що люди продовжують асоціювати подорожі лише з традиційними форматами, тоді як новітні напрями залишаються тіньовими.

Великим викликом є і те, що сучасні мандрівники очікують високого рівня сервісу та продуманих деталей. У багатьох регіонах України бізнес не завжди може забезпечити сталість якості. Це проявляється у дрібницях: від нестабільного розкладу екскурсій до відсутності мультимовної підтримки або відсутності зрозумілих каналів комунікації з організаторами. Новітні види подорожей базуються на індивідуальному підході та емоційному контакті, але коли турист не може отримати швидку відповідь на запитання або стикається з організаційною плутаниною, довіра зменшується.

Проблемою є й питання безпеки. Для багатьох сучасних видів мандрів, особливо пригодницьких, надзвичайно важливо мати якісне обладнання, спеціально підготовлені локації, професійних інструкторів. У деяких регіонах бракує саме цих компонентів. Туристи можуть цікавитися сходженнями, рафтингом, велопоходами, спелеотуризмом, але без належного контролю якості та безпеки ці види діяльності стають ризикованими. У країнах, де такі формати розвинені, існують чіткі стандарти, системи сертифікації гідів, інструкції для відвідувачів. В Україні ж подібні механізми часто реалізуються лише частково, що не дозволяє створити відчуття гарантованої безпеки для туриста [17].

Не менш важливою є проблема сезонності. Новітні види подорожей повинні створювати можливість подорожувати протягом усього року, але

реалії українського клімату та недостатня підготовленість туристичних об'єктів роблять багато форматів доступними лише у теплу пору. Відсутність критих павільйонів, погано пристосовані локації, нестача програм для зимового та міжсезонного періоду — усе це скорочує туристичний потік. Наприклад, гастрономічні тури могли б працювати цілий рік, але для цього потрібно створювати спеціальні інфраструктурні умови, які дозволяють приймати відвідувачів незалежно від погоди. Так само й екоформати потребують додаткової адаптації, щоб залишатися привабливими взимку чи восени.

Важливою проблемою є і вплив загальнонаціональної ситуації на туристичну сферу. Певні території тимчасово недоступні, деякі маршрути вимагають додаткового планування, а туристи часто вагаються щодо подорожей у незнайомі місця. Це впливає на всі формати новітніх видів туризму, оскільки саме вони найбільше пов'язані з відкриттям нових локацій. Люди схильні вибирати більш прогнозовані напрямки, тому нові формати потребують додаткових зусиль для формування довіри, пояснення безпечності та створення позитивного іміджу.

Не можна оминати проблему фінансування. Новітні види подорожей не завжди приносять швидкий прибуток, тому інвестори не поспішають вкладати у такі проекти. Вони вимагають довгострокової стратегії, маркетингових зусиль, промоції, створення інфраструктури, залучення фахівців, а також постійної адаптації туристичного продукту під зміну трендів. За відсутності фінансової підтримки багато ініціатив змушені обмежуватися мінімальними ресурсами, що стримує їх розвиток і не дозволяє вийти на новий рівень.

Проблемою є і нестача інклюзивності. Новітні подорожі у своїй ідеології мають бути доступними для максимально широкої аудиторії, але на практиці багато локацій не обладнані для людей з інвалідністю, сімей з маленькими дітьми, туристів старшого віку. Брак відповідної інфраструктури, відсутність адаптованих маршрутів, необлаштовані пішохідні стежки, недостатня кількість інформаційних матеріалів, пристосованих для різних фізичних

можливостей, — усе це зменшує кількість потенційних мандрівників. Інклюзивність не лише розширює аудиторію, а й формує позитивний імідж країни, роблячи її більш відкритою та дружньою до кожного, хто хоче подорожувати.

Не можна оминати й проблему нестійкого розвитку. Новітні види туризму часто базуються на природних ресурсах або культурній спадщині, які потребують делікатного ставлення. Через відсутність чіткої стратегії деякі території можуть страждати від надмірного туристичного навантаження або неправильного використання локацій. Екологічний дисбаланс, псування природних пам'яток, недостатній контроль відвідуваності — все це може знищити те, що робить ці місця цінними. Сучасний турист все частіше звертає увагу на етичність подорожей і відповідальне ставлення до природи, тому важливо забезпечити сталість розвитку, щоб новітні формати не перетворилися на загрозу для довкілля [18].

Усі ці проблеми разом створюють складний контекст, у якому новітні види подорожей в Україні розвиваються повільніше, ніж могли б. Проте ситуація не є безнадійною. Усвідомлення цих бар'єрів — перший крок до їх подолання. Україна має величезний потенціал, різноманітні природні та культурні ресурси, потужну енергію локальних спільнот і зростаючий інтерес до неформованих туристичних форматів. Подальший розвиток залежить від того, наскільки скоординованими будуть зусилля держави, бізнесу та громад, наскільки швидко вдасться адаптувати інфраструктуру до сучасних вимог, наскільки активно буде підтримуватися креативність і новаторство.

3.2. Тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні

Тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні набувають особливої значущості на тлі змін у суспільстві, зростання запиту на емоційні враження та прагнення людей відкривати для себе країну з нових ракурсів.

Українці дедалі частіше шукають не просто можливість відпочити, а досвід, який залишає відчуття причетності, занурення, відкриття чогось глибшого й автентичного. Цей підхід формує новий погляд на подорожі, у якому важливим стає не сам факт переміщення, а зміст і сенси, що наповнюють маршрут. У такому контексті сучасні туристичні тенденції в Україні починають проявляти себе доволі виразно, хоча іноді залишаються ще недостатньо структурованими.

Однією з помітних тенденцій є зростання інтересу до екотуризму. Все більше людей прагнуть побути ближче до природи, уникнути міського шуму, відчути спокій і включеність у природний ритм. Українські Карпати, Полісся, заповідні території півдня та центру країни стають місцями, де з'являються нові маршрути, кемпінги, екостежки. Популярними стають подорожі з мінімальним впливом на довкілля, коли турист ретельно обирає локації, дотримується принципів відповідального відпочинку, підтримує локальні ініціативи. Екосвідомість, яка ще кілька років тому була радше елементом окремих груп, поступово перетворюється на загальний тренд, що змінює підхід до подорожей.

Зростає також популярність гастрономічних мандрів. Українці почали відкривати для себе багатство локальних смаків, які раніше залишалися маловідомими або обмеженими вузькими регіональними рамками. Сучасний турист прагне не тільки скуштувати традиційну страву, а й побачити процес її створення, поспілкуватися з виробниками, відчути автентичність місця, де вона народжується. Маленькі сироварні, ферми, сімейні виноробні та локальні гастропроекти стають справжніми туристичними магнітами. Вони дають можливість поєднати подорож з історією, культурою, ремеслом, людськими історіями. Такі подорожі стають не лише приємними, а й надихаючими, бо дозволяють відчути енергію людей, які з любов'ю створюють свій продукт [9].

Окремої уваги заслуговує розвиток індустріального туризму. Україна має величезну спадщину промислових об'єктів, частина з яких давно не функціонує, але зберігає свою історичну і культурну цінність. Занедбані

заводи, кар'єри, шахти, старі електростанції поступово перетворюються на туристичні атракції. Людей приваблює можливість побачити місця, куди раніше був обмежений доступ, доторкнутися до індустріальної епохи, відчутти масштаб людської праці. У деяких містах уже створюються екскурсійні маршрути, проводяться фестивалі й тематичні події. Хоча цей напрям ще перебуває на етапі становлення, він демонструє стабільне зростання інтересу.

Помітною тенденцією стає і поширення подорожей формату вихідного дня. Люди, перевантажені роботою та повсякденними турботами, прагнуть коротких, але змістовних мандрівок, які дозволяють перезавантажитися без тривалих переїздів. Такі подорожі не потребують складної підготовки, а доступність інформації про цікаві місця робить їх привабливими для різних вікових груп. Туристичні ініціативи, які пропонують одноденні або дводенні маршрути, стрімко розширюють свою аудиторію, оскільки відповідають сучасному ритму життя, де час стає найціннішим ресурсом.

Ще однією тенденцією є формування культури цифрового кочівництва. З поширенням дистанційної роботи люди дедалі частіше поєднують подорожі з професійною діяльністю. Україна, попри певні виклики, має багато локацій, які стають комфортними для такого формату: невеликі міста зі спокійним ритмом, мальовничі села, гірські та приморські регіони. З'являються коворкінги в малих громадах, приватні простори для роботи серед природи, будинки та садиби, орієнтовані саме на тривале проживання нових цифрових мандрівників. Цей тренд поступово змінює структуру попиту, перетворюючи туристів на тимчасових мешканців, які інвестують у місцеву економіку та підтримують розвиток регіонів [19].

Ще однією важливою тенденцією розвитку новітніх видів подорожей в Україні є зростання популярності пригодницького туризму. Люди прагнуть емоцій, які дозволяють випробувати власні сили, вийти за межі звичного і відчутти себе частиною динамічного середовища. Подорожі на каяках, сплави річками, веломандрівки, гірські маршрути, трекінг у маловідомих місцях, участь у спортивних змаганнях на природі дедалі частіше приваблюють тих,

хто хоче поєднати подорож із рухом та викликом. Такий формат дає не тільки фізичну активність, а й особливе відчуття свободи, коли турист бачить локації, недоступні для масових маршрутів, і має змогу відчувати природу на більш особистому рівні. Сучасні технології допомагають цьому напряму швидко поширюватися: мобільні додатки з картами, можливість відстежувати маршрути, бронювати обладнання або послуги онлайн роблять пригодницькі подорожі більш доступними та безпечними.

Помітною стає й орієнтація мандрівників на відповідальний туризм. Люди дедалі частіше замислюються про свій вплив на довкілля, підтримку локальних виробників, збереження культурної спадщини. Це не просто мода, а свідомий вибір, що формує новий стиль поведінки у подорожах. Турист починає цінувати чесність, прозорість, етичність маршруту, віддає перевагу локаціям, де відчувається повага до природи і людей. Цей напрям змінює взаємодію між гостем і місцем, роблячи подорож більш цілісною і значущою.

Активно розвивається і культурно-мистецький туризм, що охоплює подорожі на фестивалі, аудіовізуальні події, локальні мистецькі ярмарки, резиденції та тематичні маршрути. Інтерес до сучасного українського мистецтва зростає, а люди прагнуть не лише споживати контент, а й бути його частиною. Відвідування фестивалів стає приводом вирушити у нове місто, знайти нові знайомства, зануритися в творче середовище. Малі громади починають розуміти значення таких подій і створюють власні культурні ініціативи, які стимулюють розвиток локальних турпродуктів і допомагають сформувати привабливий образ регіону.

Тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні відображають ще одну важливу особливість — зростання індивідуалізації подорожей. Туристи прагнуть самостійно формувати маршрут, обирати місця, які резонують саме з їхніми інтересами, та уникати масових напрямів. Цифрові платформи, мобільні додатки, електронні карти роблять подорожі зручнішими та дозволяють створювати персоналізовані плани без допомоги туроператорів.

Це сприяє тому, що подорож стає інтимнішим досвідом, а кожна локація — частиною особистої історії [18].

Поширюється також формат подорожей, у яких важливу роль відіграє психологічний аспект. Люди шукають маршрути, що сприяють емоційному відновленню, внутрішній рівновазі, особистісному розвитку. Поширеними стають ретрит-подорожі, йога-тури, медитативні мандрівки, походи тиші. Українські природні ландшафти, тиша лісів, гірські панорами створюють сприятливі умови для таких практик. Зростання інтересу до психологічного добробуту сприяє тому, що такі подорожі стають не винятком, а важливою складовою туристичної пропозиції.

Усі ці тенденції формують нове обличчя українських подорожей. Вони демонструють, що туризм поступово відходить від традиційних канонів і перетворюється на більш гнучку, живу, емоційну сферу, де головне — не формат, а відчуття, що залишається після мандрівки. Новітні види подорожей стають способом самовираження, шляхом до пізнання себе і світу, можливістю поглянути на країну з неочікуваного ракурсу. Україна має всі передумови для того, щоб і надалі розвивати ці тренди, відкривати нові туристичні горизонти та створювати простір, де кожен подорожній знаходить щось своє, близьке й натхненне.

3.3. Створення реабілітаційного туру «Відновлення сили» для військовослужбовців з потребою реабілітації

Маршрут, створений для військовослужбовців, які потребують м'якої фізичної та психологічної реабілітації, повинен бути не просто подорожжю, а турботливим простором, де людина може відчувати себе у безпеці, зняти напругу та отримати підтримку без зайвих зусиль. Для десятиденного туру пропоную обрати місто Трускавець, яке давно відоме своїми лікувальними властивостями, спокійною атмосферою та доступністю інфраструктури. Це

місто зручне для тих, хто має обмеження у пересуванні, адже значна частина центральної частини Трускавця облаштована пандусами, зручними переходами, лежачими підйомами та місцями для відпочинку. Тут можна поєднати легкі оздоровчі процедури, прогулянки та час для відновлення внутрішнього стану.

Десятиденний тур «Відновлення сили» у Трускавець для реабілітації ветеранів розроблено як комплексну програму фізичного, психологічного та соціального відновлення. Він враховує принципи безбар'єрності, спокійного темпу, безпечного середовища й поєднує оздоровчі, релаксаційні та культурні елементи. Базовим об'єктом розміщення я пропоную обрати готель **“Mirotel Resort & Spa”** (Адреса: майдан Кобзаря, 1, Трускавець, Львівська область), що має медичний центр **“Med-Palace”**, адаптовані номери, широкі коридори, пандуси, поручні, а також медичне обладнання, придатне для проведення реабілітаційних процедур людям з обмеженою мобільністю.

День 1. Прибуття та адаптація

Учасники туру прибувають у Трускавець у першій половині дня. Трансфер здійснюється спеціально обладнаним транспортом із підйомником. Після поселення в адаптовані номери готелю **“Mirotel Resort & Spa”** ветерани знайомляться з медичним персоналом, проходять короткий вступний інструктаж. Решта дня - відпочинок, адаптація, прогулянка бюветом мінеральних вод і територією парку, де є зручні доріжки, рівні поверхні та лавки для перепочинку.

День 2. Медична діагностика

Другий день розпочинається з відвідування центру **“Med-Palace”**. Тут проводяться обстеження, консультації терапевта, невролога та реабілітолога, за результатами яких складається індивідуальна програма процедур. Медичні кабінети мають безпорогові входи, автоматичні двері,

підйомники для колісних крісел. Після обіду - відпочинок і легка прогулянка територією.

День 3. Початок реабілітаційної програми

У цей день розпочинається курс лікування, спрямований на відновлення опорно-рухового апарату. Пацієнти проходять масаж, лікувальну гімнастику, гідромасажні ванни. Процедури підбираються індивідуально, з урахуванням фізичного стану кожного ветерана. Після обіду передбачений час для сну та релаксації у спеціально облаштованій залі з м'яким освітленням і доступом для колісних крісел.

День 4. Водолікування та релаксація

Цей день присвячено бальнеотерапії. Ветерани приймають лікувальні ванни з мінеральною водою, душ Шарко, а також беруть участь у груповому сеансі гідрокінезотерапії у басейні з підймачем. Після обіду організовується відпочинок у релаксаційній зоні з ароматерапією та м'якою музикою, що сприяє психологічному розвантаженню.

День 5. Арт-терапія та психологічна підтримка

П'ятий день має на меті стабілізацію емоційного стану. Учасники беруть участь у груповому сеансі арт-терапії: малюють, створюють композиції з природних матеріалів, працюють із психологом у безпечному просторі. Заняття проходять у залі, обладнаній для доступу осіб на кріслах колісних. Після обіду - спокійна прогулянка міським парком і вечірнє чаювання у кафе з безбар'єрним входом.

День 6. Фізіотерапевтичні процедури

На шостий день програми проводяться електрофорез, магнітотерапія, кріотерапія, масаж спини та кінезотерапія. Медичні кабінети мають достатній простір для маневрування візком, поручні біля кушеток, антиковзні покриття підлоги. Після процедур - відпочинок у спокійній зоні відновлення, за бажанням - відвідування соляної кімнати.

День 7. Соціальна адаптація та культурна програма

Сьомий день має на меті створення простору для спілкування між ветеранами. Після ранкових процедур організовується групова прогулянка центром міста з кількома зупинками у спокійних місцях для перепочинку. У другій половині дня проводиться перегляд фільму або камерний концерт у залі готелю, обладнаній для людей із порушеннями руху.

День 8. Спа-відновлення

День восьмий відведено для відпочинку тіла й розуму. Учасники проходять легкий масаж, відвідують сауну або ароматерапію. Для осіб, яким потрібен спокій, передбачена релаксаційна кімната з музикотерапією. Такі процедури сприяють розслабленню м'язів, покращують сон і психоемоційний стан.

День 9. Підсумковий медичний огляд

Дев'ятий день передбачає завершальний медичний контроль. Лікар-реабілітолог оцінює динаміку стану, надає індивідуальні рекомендації щодо подальшого відновлення після туру. Ветерани отримують поради з домашньої гімнастики та харчування. Вечір відведено для відпочинку, спокійного спілкування й підбиття підсумків перебування.

День 10. Від'їзд

Останній день це завершальний етап туру. Після сніданку учасники здають номери, отримують заключні рекомендації від медперсоналу та вирушають трансфером до Львова з можливістю пересадки. Перед від'їздом можна відвідати бювет або придбати сувенірну продукцію як символ цього етапу реабілітації.

Додатково подаю розрахунок витрат туру на одну особу з урахуванням всіх згаданих вище активностей. Основною статтею витрат є проживання. Вартість однієї доби в адаптованому номері готелю становить **4 000 гривень**, отже за десять днів загальна сума витрат на проживання дорівнює **40 000 гривень**. Другим вагомим компонентом є харчування, що включає триразовий повний пансіон - сніданок, обід та вечерю. Денна вартість харчування становить **700 гривень**, отже за десять днів - **7 000 гривень**. Медична діагностика у центрі «Med-Palace» проводиться у перший день перебування. Вона охоплює консультацію лікаря-реабілітолога, аналізи та первинну оцінку стану здоров'я. Орієнтовна вартість діагностичного пакета - **2 500 гривень**. Після встановлення індивідуального плану лікування учасники проходять курс процедур, який триває вісім днів. До нього входять масаж, гідротерапія, кінезотерапія, фізіотерапія, лікувальна гімнастика та водні процедури. Середня вартість одного дня лікувальних заходів становить **1 200 гривень**, що за вісім днів складає **9 600 гривень**.

Психологічна підтримка передбачає групові заняття з арт-терапії, індивідуальні консультації та спільні сесії, спрямовані на стабілізацію емоційного стану ветеранів. Орієнтовна вартість психологічного курсу — **600 гривень**.

У завершальний день програми проводиться підсумковий медичний огляд із рекомендаціями для подальшого відновлення вдома, який оцінюється ще у **600 гривень**.

Важливою статтею витрат є транспортне забезпечення. Трансфер зі Львова до Трускавця та назад здійснюється спеціально обладнаним мікроавтобусом із

підйомником для крісел колісних, що забезпечує комфортне пересування учасників. Загальна вартість такої послуги становить **2 000 гривень на одну особу**.

Окремо враховується організаційна та культурна програма, до якої входять SPA-відновлення, релаксаційні процедури, музикотерапія, відвідування культурних заходів і прогулянки містом. Загальна вартість цієї частини програми становить **2 300 гривень**.

Таким чином, повна сума витрат на одну особу за десятиденний реабілітаційний тур становить:

- проживання — 40 000 грн;
- харчування — 7 000 грн;
- медична діагностика — 2 500 грн;
- реабілітаційні та фізіотерапевтичні процедури — 9 600 грн;
- психологічна підтримка — 600 грн;
- підсумковий медичний огляд — 600 грн;
- транспортне забезпечення — 2 000 грн;
- організаційна та культурна програма — 2 300 грн.

Загальна вартість туру становить **64 600 (шістдесят чотири тисячі шістсот) гривень** на одного учасника. До цієї суми входять усі обов'язкові витрати, пов'язані з проживанням, харчуванням, лікувальною та психологічною програмою, транспортом і супровідними заходами. Витрати можуть бути частково компенсовані за рахунок державних програм реабілітації ветеранів або благодійних фондів, що сприяють соціальній адаптації військовослужбовців.

Трускавець у цьому контексті виступає містом, що природно поєднує тишу, доступність і лікувальні можливості. Саме така збалансованість дає змогу людям після служби відкривати для себе нові джерела внутрішньої стійкості та спокою. Тур «Відновлення сили» для військовослужбовців продуманий таким чином, щоб кожен етап мав терапевтичний ефект — від прогулянки парком до відвідування соляної кімнати. Це створює цілісне враження дня, який дозволяє відчувати себе сильнішим, спокійнішим і трохи ближчим до відновленого стану.

Важливо, що подорож у такому форматі не створює додаткових навантажень, а навпаки — допомагає зменшити наслідки стресу, повертає відчуття контролю над своїм часом і простором, дає можливість побути серед природи та людей, які розуміють цінність спокою. Як результат, такого формату реабілітаційний тур стає невеликим, але значущим кроком на шляху до відновлення, підтримуючи військовослужбовців у процесі повернення до повноцінного життя.

ВИСНОВКИ

Туризм є одним із найважливіших соціально-економічних явищ сучасності, яке глибоко впливає на розвиток культури, економіки та міжнародних відносин. Його сутність полягає не лише у подорожуванні людей з місця постійного проживання до інших локацій, а й у створенні цілого комплексу соціальних, культурних та економічних зв'язків, що формують глобальну індустрію гостинності. Туризм – це багатовимірне поняття, яке охоплює як особисті мотиви людини, так і господарську діяльність, що сприяє задоволенню цих потреб.

Туристична галузь України, незважаючи на всі труднощі, демонструє стійкість і прагнення до відновлення. Її розвиток є не лише економічним завданням, а й питанням національної гідності, культурної єдності та майбутнього держави.

Туристична компанія Аккорд-Тур є одним із лідерів туристичного бізнесу в Україні, що поєднує сучасні принципи менеджменту з гнучкою організаційною структурою управління. З часу заснування у 2003 році компанія створила ефективну систему внутрішнього адміністрування, яка забезпечує узгоджену роботу всіх підрозділів і дозволяє оперативно реагувати на зміни ринку.

Реалізація цих заходів дозволить Аккорд-Тур підвищити конкурентоспроможність, розширити коло споживачів і закріпити позиції компанії як інноваційного лідера туристичного ринку України.

Тенденції розвитку новітніх видів подорожей в Україні набувають особливої значущості на тлі змін у суспільстві, зростання запиту на емоційні враження та прагнення людей відкривати для себе країну з нових ракурсів. Українці дедалі частіше шукають не просто можливість відпочити, а досвід, який залишає відчуття причетності, занурення, відкриття чогось глибшого й автентичного. Цей підхід формує новий погляд на подорожі, у якому важливим стає не сам факт переміщення, а зміст і сенси, що наповнюють

маршрут. У такому контексті сучасні туристичні тенденції в Україні починають проявляти себе доволі виразно, хоча іноді залишаються ще недостатньо структурованими.

Завдяки впровадженню безбар'єрного, реабілітаційного, цифрового та технологічного туризму компанія створює простір, у якому кожен може знайти для себе комфортний формат подорожі. Ветерани отримують можливість відчувати мобільність і свободу, люди, які потребують відновлення, знаходять м'які умови для фізичної та психологічної реабілітації, а молодь і активні мандрівники – нові враження, доповнені сучасними технологіями та інтерактивними форматами.

Десятиденний тур «Відновлення сили», створений для військовослужбовців, які потребують м'якої фізичної та психологічної реабілітації, повинен бути не просто подорожжю, а турботливим простором, де людина може відчувати себе у безпеці, зняти напругу та отримати підтримку без зайвих зусиль. Для такого туру ідеально підходить місто Трускавець, яке давно відоме своїми лікувальними властивостями, спокійною атмосферою та доступністю інфраструктури. Це місто зручне для тих, хто має обмеження у пересуванні, адже значна частина центральної частини Трускавця облаштована пандусами, зручними переходами, лежачими підйомами та місцями для відпочинку. Тут можна поєднати легкі оздоровчі процедури, прогулянки та час для відновлення внутрішнього стану.

Завдяки подібним ініціативам, я хочу підтвердити, що туризм може мати не лише розважальний характер, але й глибоку соціальну місію. Важливо, що подорож у такому форматі не створює додаткових навантажень, а навпаки — допомагає зменшити наслідки стресу, повертає відчуття контролю над своїм часом і простором, дає можливість побути серед природи та людей, які розуміють цінність спокою. Як результат, запропонований реабілітаційний тур стає невеликим, але значущим кроком на шляху до відновлення, підтримуючи військовослужбовців у процесі повернення до повноцінного життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

2. Закон України «Про туризм» // Верховна Рада України. К.: Парламентське вид-во, 2015 р. 3 с.
3. Закон України «Про курорти» //Відомості Верховної Ради України. 2000. №50. С. 4.
4. Азовський Д. (2025). Туризм у режимі відновлення: як відпочинок українців рятує економіку країни. Business.rayon.in.ua. URL: <https://business.rayon.in.ua/topics/774368-turizm-u-rezhimi-vidnovlennya-yakvidpochinok-ukraintsiv-ryatue-ekonomiku-kraini> (дата звернення: 27.10.2025).
5. Барвінок Н.В., Барвінок М.В. (2022). Вплив російсько-української війни на туризм в Україні та перспективи його розвитку в майбутньому. The Russian-Ukrainian war (2014–2022): historical, political, cultural, educational, religious, economic, and legal aspects : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». С. 24–32. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-4>. (дата звернення: 27.10.2025).
6. Білоусова А.Ю., Миколайчук А.О. Витрати при формуванні вартості пакетного та VIP турів. Тези 73-ї наукової конференції професорів, викладачів, наукових працівників, аспірантів та студентів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Том 2. (Полтава, 21 квітня – 13 травня 2021 р.). Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С. 8-10.
7. Бублик Л.Я. Тенденції розвитку туристичного господарства України у 2020–2023 роках. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2024. №1(42). С. 3-7. <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/handle/123456789/12786>.
8. Васильєва О.О., Домашенко С.В., Каптюх Т.В. Перспективи розвитку туристичної галузі України у післявоєнний період. Інфраструктура ринку. 2023. № (72). С. 185–191. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure72-33>.

9. Воловельська І.В., Волокітін В.О. Генезіс комплементарного розвитку туристичної індустрії. Вісник економіки транспорту і промисловості, 2022. (80). <https://doi.org/10.18664/btie.80.288018>.
10. Габчак Н., Габчак С. Внутрішній туризм України: тенденції, проблеми та можливості розвитку у воєнний період. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2592/2510> (дата звернення: 17.11.2025).
11. Гурська І.С., Герасимів З.М. Фактори розвитку туристичного бізнесу в умовах ринку. Агросвіт. 2019. №20. С. 88–92. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2019.20.88>.
12. ДАРТ. У 2024 році до держбюджету від туристичної галузі вже надійшло 616 млн грн. 2024. Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/blog/u-2024-roci-do-derzhbyudzhetu-vid-turistichnoyigaluzi-vzhe-nadiyshlo-616-mln-grn>
13. Денищенко Л., Дорошенко Т. Рушії розвитку туристичної індустрії в умовах сучасності. Економіка та суспільство, 2023. (50). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-61>.
14. Державне агентство розвитку туризму України (2025). До бюджету громад у 2024 році надійшло майже 273 млн грн туристичного збору. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/do-byudzhetu-gromad-u-2024-rocinadiyshlo-mayzhe-273-mln-grn-turistichnogo-zboru> (дата звернення: 27.10.2025).
15. Державне агентство розвитку туризму України (2025). Туристична статистика: податкові надходження від тургалузі по регіонах. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/turistichna-statistika-podatkovinadhodzhennyavid-turgaluzi-po-regionah-2> (дата звернення: 27.10.2025).
16. Державне агентство розвитку туризму України (2025). У 2024 році туристична сфера України принесла в бюджет майже 3 млрд грн. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/u-2024-turistichna-sfera-ukrayini-prineslav-byudzheta-mayzhe-3-mlrd-grn> (дата звернення: 27.10.2025).

17. Єрко І. Модель інфраструктурного забезпечення трансформації конкурентного потенціалу суб'єктів туристичної індустрії. Цифрова економіка та економічна безпека, 2(11). <https://doi.org/10.32782/dees.11-28>.
18. Замула І.В., Травін В.В., Кирилюк М.Р. Післявоєнний розвиток екотуризму в Україні: вітчизняний і міжнародний досвід. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № (2(104)). С. 10–17. DOI: [https://doi.org/10.26642/jen-2023-2\(104\)-10-17](https://doi.org/10.26642/jen-2023-2(104)-10-17).
19. Зарубіна А., Онойко Ю. & Щербатюк Н. Сучасні тенденції розвитку внутрішнього туризму. Економіка та суспільство. 2023. № (48). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-32>
20. Зарубіна, А., Сіра, Е., & Демчук, Л. Особливості туризму в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. 2022. (41). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-14> (дата звернення: 14.11.2025).
21. Карпенко, Ю., Логвин, М., Тараненко, О., Логвин, Д., & Луценко, О. (2023). Стан розвитку туризму в умовах війни та повоєнне відновлення. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки», 2(108), 59–68. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-2-8> (дата звернення: 14.11.2025).
22. Коваленко О. В. Внутрішній туризм за видами як пріоритетний напрям розвитку туристичної галузі України. URL: http://tourlib.net/statti_ukr/kovalenko.htm (дата звернення: 17.11.2025).
23. Кузь Т., Малюта Л., Островська Г., Нагорняк Г. Підходи стратегічного управління у контексті забезпечення розвитку туристичної індустрії. Галицький економічний вісник, 2021. 71(4), 85-91. <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/36270>.
24. Малюта Л.Я., Корольок С.Р. Війна як причина зміни туристичного потенціалу України: аналіз організаційно-економічних заходів із відновлення внутрішнього туризму. Галицький економічний вісник. 6 (85). 2023. С. 139–147.

25. Мамчин, М., Демко, М., & Михаць, С. (2024). Дослідження впливу військового стану на туристичну діяльність в Україні. Вісник Хмельницького національного університету, 330(3), 330–335. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-330-50>. (дата звернення: 14.11.2025).
26. Миколайчук А.О. Організація VIP-турів. Матеріали Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 14 червня 2021 р. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С.196.
27. Мозолев Олександр Михайлович, Хмара Марина Анатоліївна. Проблеми та перспективи розвитку туристичної галузі України в умовах пандемії COVID-19. The I International Science Conference on Multidisciplinary Research. 2021. P. 1086-1090.
28. Моргулець О.Б. & Нищенко О.В. Готельно-ресторанний бізнес України у довоєнний, воєнний та післявоєнний період. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. 2023. № (8). С. 88–96. DOI: <https://doi.org/10.32782/tourismhospce-8-12>.
29. Моргулець О.Б., Нищенко О.В., Шевченко О.О. Крос-культурні комунікації в туристичній діяльності: проблеми та шляхи вирішення. Економіка та суспільство. 2023. № (57). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3184>.
30. Моца А., Шевчук С., Середа Н. Перспективи післявоєнного відновлення сфери туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2022. № 41. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-31> (дата звернення: 14.11.2025).
31. Охота Віталій Іванович. Інноваційні підходи щодо формування конкурентних туристичних продуктів (послуг): зарубіжний та вітчизняний досвід. Інноваційна економіка, 2021. №1-2. С. 108-113.
32. Павлюк С.І., Гриб В.О. (2022). Туристична політика Європейського Союзу: сучасний стан та майбутні виклики. Modern Economics. 36(2022), 172–178. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V36\(2022\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V36(2022)-25) (дата звернення: 17.11.2025).

33. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання дев'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю., проф. Барського Ю.М., доц. Лепкого М.І. Луцьк : ВІП Луцького НТУ, 2023. 388 с.

34. Підвальна, О. Фактори розвитку сфери туризму: регіональний аспект. Підприємництво та інновації, 2020. (11-2), 66-71. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/11.29>.

35. Радченко О. & Горбаченко С. Стратегія розвитку туристичної галузі України в умовах невизначеності. Економіка та суспільство. 2021. № (24). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-24-31>.

36. Роїк О.Р., Недзвецька О.В. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний період. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. 2022. Вип. 46. С. 11–15.

37. Слатвінська Л.А. Сучасний стан та перспективи розвитку суб'єктів туристичної діяльності в Україні. Економічні горизонти. 2023. № 4 (26). С. 76–87. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(26\).2023.291960](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(26).2023.291960) (дата звернення: 17.11.2025).

38. Слатвінська Л.А., Збиранник О.М. Аналіз та оцінка туристичної активності суб'єктів екскурсійного туризму в Україні. Економіка та суспільство. 2023. № 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-71> (дата звернення: 17.11.2025).

39. Слатвінська, Л., Збиранник, О., & Мацак, Н. (2024). Оцінка сучасного стану та визначення перспектив розвитку підприємництва у галузі туризму в Україні з урахуванням наслідків військового стану. Економіка та суспільство, (59). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-19>. (дата звернення: 17.11.2025).

40. Титаренко Л.М., Рябокінь Є.О. Підприємництво у сфері туризму в умовах глобальних трансформацій. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL:http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/9_2021/96.pdf (дата звернення: 20.11.2025).

41. Трусова Н., Цвілий С. Безпечний стан інноваційного розвитку туристичної індустрії в економічній системі держави. Економіка та суспільство. 2022. (45). <https://doi.org/10.32782/25240072/2022-45-75>.

42. Урядовий портал. Україна вперше в історії очолила Європейську Комісію Всесвітньої туристичної організації ООН. 2023. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukraina-vpershev-istorii-ocholyla-ievropeisku-komisiuu-vsesvitnoi-turystychnoi-orhanizatsii-onn>.

43. ЮНВТО приєднується до Всесвітнього економічного форуму туризму для знакового 10-го випуску. URL: <https://www.unwto.org/news/unwto-joins-global-tourism-economy-forum-for-landmark-10th-edition> (дата звернення: 20.11.2025).

44. Atasoy, B., Şeyhanlioğlu, H. Önal, & Zengin, B. (2023). Crises and tourism: an early assessment on the Russia-Ukraine war. *Anais Brasileiros De Estudos Turísticos*, 13(1). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10325794> (дата звернення: 20.11.2025).

45. Szigethy-Ambrus N. (2025). Tourism during the war – how Russian, Ukrainian and European tourism changed. The Oeconomus Economic Research Foundation. URL: <https://www.oeconomus.hu/en/analyses/tourism-duringthe-war-how-russian-ukrainian-and-european-tourism-changed> (дата звернення: 20.11.2025).

46. Tourism Economics an Oxford economics company (2021). Driving the Tourism Recovery in Ukraine. URL: https://s3.amazonaws.com/tourism-economics/craft/Google_Ukraine_Final.pdf (дата звернення: 20.11.2025).

47. UN Tourism. URL: <https://www.unwto.org/un-tourism-news-unwto-in-2024-advancing-priorities-and-movingclose-to-members> (дата звернення: 20.11.2025).

48. Державне агентство розвитку туризму : офіційний сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 15.11.2025).

49. Національна туристична організація України : офіційний сайт. URL: <https://nto.ua> (дата звернення: 15.11.2025).